

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Dato	Sted
18.02.2026	Lysaker
Kl. 9.30-16.00	Oslo

Sak 01/26	Godkjenning av sakslisten
Sak 02/26	Velkommen og kort presentasjonsrunde
Sak 03/26	Orientering om habilitet
Sak 04/26	Om Forskningsrådet og porteføljestyrets rolle og mandat
Sak 05/26	Orienteringer
Sak 06/26	Innretning av satsing på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap
Sak 07/26	Innretning av utlysning for et mer datadrevet forsvar
Sak 08/26	Utllysning av nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.
Sak 09/26	Innretning av utlysning av forskningssentre

Porteføljestyremedlemmene – runde rundt bordet:

- «Hvilke forventninger har du til hva porteføljestyret skal oppnå på kort og lang sikt?»
- «Hvordan kan du bruke din erfaring og kompetanse inn i porteføljestyrets arbeid?»

Sak 10/26	Plandokumenter for porteføljestyret
Sak 11/26	Møteplan 2026
Sak 12/26	Eventuelt
Sak 13/26	Godkjenning av møteprotokoll
	Evalueringsavmøtet

Sak PS-FORSV 03/26

Orientering om habilitet i Forskningsrådet

Til
Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Ansvarlig Direktør
Marianne Jensen

Saksbehandler
Heidi Dybesland

Vedlegg
1. Instruks *Habilitet og tillit i Norges forskningsråd*
2. Veiledning *Habilitet og tillit i Norges forskningsråd*

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak	Porteføljestyret tar saken til orientering.
Kort bakgrunn	Det er oppnevnt nytt porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. I den forbindelse gis styret en oversikt over Forskningsrådets habilitetsregler og hvordan disse praktiseres.
Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Forskningsrådets legitimitet er avhengig av at saksbehandlingen og beslutningsprosesser oppfattes som uavhengige og tillitsskapende. Det er derfor avgjørende at saksbehandlere, eksperter og medlemmer av styrer og komiteer er habile i sin behandling av søknader og andre vedtakssaker. Porteføljestyret informeres derfor om Forskningsrådets habilitetsregler og prinsippene som ligger til grunn.
Hovedpunkter	Forskningsrådet praktiserer strenge habilitetsregler for å sikre tillit til organisasjonens arbeid. Inhabilitet innebærer at en person har en tilknytning til en sak eller til sakens parter som kan svekke tilliten til personens upartiskhet. Dersom slik tvil foreligger, skal personen ikke delta i behandlingen av saken. Habilitetsvurderinger i Forskningsrådet bygger på forvaltningsloven § 6. I tillegg har Forskningsrådet egne retningslinjer som presiserer og utdyper lovens krav (se vedlegg). Det understrekes at habilitet gjelder for saksbehandlere, eksterne eksperter og medlemmer i styrer og komiteer. Målet er å sikre en objektiv og faglig solid behandling av alle saker og søknader.
Forberedelse / prosess	Administrasjonen har utviklet saken.
Videre saksgang	Habilitet er et fast punkt på porteføljestyrets møter.

Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd

Innhold

1. Innledning.....	4
2. Definisjoner	4
3. Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet.....	4
3.1 Automatisk inhabilitet.....	4
3.2 Inhabilitet etter skjønn	5
3.3 Konkurranserinhabilitet.....	5
4. Prosedyrer.....	5
4.1 Egenerklæringer	5
4.2 Saksbehandlingsprosedyrer	6
5. Endringer	7

1. Innledning

Bestemmelsene gjelder for Forskningsrådets ansatte, eksperter/evaluatorer, medlemmer av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, jf. forvaltningsloven § 10.

Reglene gjelder generelt, både for ansettelser, anskaffelser og for tilskuddssøknadsprosessen i Forskningsrådet.

Det er utarbeidet en egen veiledning til hjelp ved habilitetsvurderingen, se [dokumentet Veileder om habilitet og tillit i Norges forskningsråd](#).

2. Definisjoner

I disse bestemmelsene menes med:

Part – person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningslovens § 2 e). Som part regnes normalt også enkeltperson som er direkte identifisert i en søknad og som har en sentral rolle i prosjektet.

Avgjørelse – vedtak eller andre handlinger som har betydning for den videre saksgangen. Det kan også være valg som innebærer å ikke vedta eller handle.

3. Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet

3.1 Automatisk inhabilitet

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er i alle tilfeller inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak:

- a. når han eller hun selv er part i saken
- b. når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nært som søsken
- c. når han eller hun er eller har vært gift eller partner med eller er forlovet med, eller er samboer med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- d. når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- e. når han eller hun leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styringsorgan eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, som er part i saken

- f. når han eller hun er, eller for mindre enn 3 år siden har vært, veileder for en part med sikte på doktorgrad

3.2 Inhabilitet etter skjønn

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham eller henne selv eller noen som han eller hun har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part

3.3 Konkurranserinhabilitet

Den som er inhabil etter punkt 3.1 eller 3.2 kan ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak som står i et direkte konkurranseforhold til den saken hvor vedkommende er inhabil. Et slikt konkurranseforhold foreligger når avgjørelsen i saken med stor grad av sannsynlighet får direkte betydning i den saken hvor han eller hun er inhabil.

3.4 Inhabilitet hos ansatte i Forskningsrådet

Er en ansatt i Forskningsrådet inhabil etter bestemmelsene i 3.1 og 3.2, kan vedkommende ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller treffe avgjørelse i saken. Dersom en leder er inhabil kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en ansatt som er direkte underordnet den inhabile.

Nyansatte som rekrutteres fra et søkermiljø som søker tilskudd, eller fra en virksomhet som Forskningsrådet gjør anskaffelser fra, vil –avhengig av tidligere stilling – som hovedregel være inhabile i forhold til tilskuddssøknader eller anskaffelser knyttet til dette miljøet i en viss tid etter tilsetting.

4. Prosedyrer

4.1 Egenerklæringer

Denne instruksjonen skal sendes den som oppnevnes som medlem av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer samt eksperter/evaluatorer. Vedkommende undertegner en sakkyndig erklæring som bekrefter at han eller hun er kjent med, og vil etterleve, disse bestemmelsene.

Eksperter/evaluatorer skal erklære om de kjenner til forhold som gjør dem inhabile i forhold til den/de aktuelle søknaden(e) de er blitt bedt om å vurdere.

Medlemmer av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer skal opplyse om verv m.v. som er relevante for deres oppgaver i Forskningsrådet.

4.2 Saksbehandlingsprosedyrer

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, skal i god tid si fra om forhold som gjør, eller kan gjøre, dem inhabile. Den overordnede avgjør om den ansatte er habil.

Alle som deltar i saksforberedelse eller avgjør en konkret ansettelsessak, må vurdere om det finnes forhold som kan svekke tilliten til at de er upartiske.

Om ekspertene er habile avgjøres av Forskningsrådets administrasjon etter dialog med ekspertene.

I styrende og rådgivende organer tas forholdet om habilitet opp med lederen av organet. Lederen samrår seg med administrasjonen. Det styrende og/eller rådgivende organet avgjør spørsmålet om medlemmenes habilitet.

I tilknytning til ethvert møte skal det være et fast punkt på dagsorden der forhold av betydning for medlemmenes habilitet blir reist. Under dette punktet i møtet skal det kortfattet protokolleres at spørsmålet om inhabilitet har stått på dagsorden, hvilke forhold som har vært drøftet, samt organets beslutning.

Et medlem fratrer under behandlingen av spørsmålet om egen habilitet etter først å ha gjort rede for de faktiske forhold om habiliteten.

Organet fatter under dette punkt endelig vedtak i alle spørsmål vedrørende inhabilitet med plikt til å fratre (jf. forvaltningsloven § 8, andre ledd).

Organet må være beslutningsdyktig når det behandler spørsmålet om habilitet.

Dersom det i en søknad eller i ett og samme sakskompleks oppstår spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet

medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være beslutningsdyktig. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.

Der det er konstatert inhabilitet, skal vedkommende medlem forlate rommet under behandlingen av, og vedtak i, vedkommende sak(er).

Et inhabilt medlem skal i saker organet har til behandling, ikke gis anledning til å ivareta sine partsinteresser på annen måte enn andre parter (tilleggsopplysninger, presiseringer m.v.).

Administrasjonen kan vurdere inhabilitet før møtet og legge til rette for en saksbehandling som i størst mulig grad søker å redusere konsekvensen av inhabilitet.

5. Endringer

11.9.2012: Det er gjort endringer i bestemmelsene om nært faglig samarbeid. Punkt 3.2 Inhabilitet etter skjønn og punkt 4 Vurdering av inhabilitet etter skjønn i Vedlegg 2 er endret, mens Vedlegg 3 Bakgrunn for habilitetsbestemmelsene om nært faglig samarbeid er lagt til.

5.4.2013: Det er gjort endringer i bestemmelsene om utsendelse av saksdokumenter til styremedlemmer i punkt 4.2 Saksbehandlingsprosedyrer og i punkt 6 Konkurranserinhabilitet i veiledningen.

14.8.2014: Det er gjort endringer ved at det er lagt til et nytt kapittel, nr. 7, om inhabilitet ved medlemskap i referansegrupper etc. Videre er det inntatt en presisering av habilitetsreglenes anvendelse i vedlegg 2, pkt. 6.2., om konkurranserinhabilitet for programstyre- og komitémedlemmer.

14.11.2022: Program og programstyrer er erstattet med portefølje og porteføljestyre. Pkt. 6.2 er presisert mht. vedtak en bloc og håndtering av inhabilitet.

19.06.2025: Det er gjort endringer i instruksene ved språklige forenklinger, restrukturering av kapitler/delkapitler i veiledningen samt utdyping av enkelte deler av veiledningen. Det har kommet presiseringer i veilederen om aksjeinnehav og eierskap, og det er kommet inn et punkt om konkurranserinhabilitet ved løpende søknadsbehandling.

Veileder om habilitet og tillit i Norges forskningsråd

1. Innledning

Instruksen er utarbeidet med bakgrunn i forvaltningslovens bestemmelser om habilitet §§ 6-10. Bestemmelsene gjelder for Forskningsrådets ansatte, engasjerte eksperter, medlemmer av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, jf. forvaltningsloven § 10.

2. Definisjoner

2.1 Partsbegrepet i forvaltningsloven

Begrepet *part* er definert slik i forvaltningsloven § 2 bokstav e:

Part - person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder.

Person i denne sammenhengen betyr også institusjoner eller organisasjoner – såkalte juridiske personer.

Institusjonen som søker (prosjektansvarlig) vil alltid være part i henhold til forvaltningsloven. Som part regnes normalt også samarbeidspartnere eller enkeltpersoner som er direkte identifisert i en søknad, eller hvis man har vært veileder for deltagere i søknaden.

2.2 Partsbegrepet i Forskningsrådet

Forskningsrådet har konkretisert og utvidet partsbegrepet til også å gjelde de som er identifisert i en søknad. En slik utvidelse av partsbegrepet innebærer bl.a. at reglene om automatisk inhabilitet også vil gjelde for disse. De som er definert som prosjektpartnere i Generelle vilkår vil være part i saken, slik som for eksempel FoU-leverandører.

Det er viktig å være oppmerksom på at partsbegrepet har en klar grense mot den som har en mer indirekte tilknytning til prosjektet, for eksempel ved å bidra med finansiering. Vedkommende vil ikke være omfattet av uttrykket "direkte gjelder" i forvaltningsloven, og er altså ikke part. Reglene om automatisk inhabilitet gjelder derfor ikke, og habilitetsvurderingen må baseres på skjønn.

En tolkningsuttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling ref.nr JDLOV-2012-6628 (Huitfeldt):

"Huitfeldt er i permisjon fra Fafo, noe som gjør tilknytningen til Fafo mindre sterk enn om hun hadde arbeidet der. Videre har Huitfeldt etter det opplyste ikke hatt noen sentral eller ledende posisjon hos Fafo. Det foreligger dermed ingen særlig identifikasjon mellom ansatt og arbeidsgiver som kunne talt for inhabilitet. Til sammenligning viser vi til Eide-saken, hvor vi la til grunn at det at Eide hadde hatt en «nokså sentral stilling gjennom å ha vært avdelingsleder» i NUPI. Dette var et moment som talte for inhabilitet."

2.3 Avgjørelser – Enkeltvedtak/Strategiske vedtak

Avgjørelser er vedtak eller andre handlinger som har betydning for den videre saksgangen. Det kan også være valg som innebærer å ikke vedta eller handle.

Bestemmelsene om habilitet og tillit kommer i utgangspunktet til anvendelse i forbindelse med enhver tilretteleggelse eller avgjørelse i en sak. En avgjørelse innebærer at man konkluderer eller tar et veivalg i forhold til en vurdering. Å rangere søknadene i en innstilling og valg av fageksperter er eksempler på avgjørelser.

En avgjørelse kan være knyttet til et enkeltvedtak som etablerer rettigheter/plikter for en part (for eksempel bevilgning til et prosjekt) eller et strategisk vedtak som etablerer mulighet for senere rettigheter/plikter. Et enkeltvedtak er et vedtak som retter seg mot en eller flere bestemte personer (forvaltningsloven § 2 b), mens et strategisk vedtak ikke har en klar adressat. Inhabilitet kan oppstå i forhold til begge vedtakstyper. Når det gjelder strategiske vedtak kan inhabilitet oppstå når man med stor grad av sannsynlighet kan forutsi at vedtaket vil få konkret betydning for egen institusjons og/eller ens egen mulighet til å oppnå støtte på et senere tidspunkt. Jo tydeligere muligheten er for at en avgjørelse vil kunne få konkret betydning for tildeling av støtte fra Forskningsrådet til bestemte søkere, jo nærmere kommer man en inhabilitetssituasjon.

Forskningsrådets valg av f.eks. særlige satsningsområder vil betegnes som et strategisk vedtak. Det samme vil normalt være tilfellet for tildeling av ressurser mellom porteføljestyrene. Enkeltvedtak gjøres ved bevilgning til, eller avslag på, en søknad om støtte. Mens de strategiske vedtakene har mer generell og indirekte betydning for den enkelte søker, vil enkeltvedtakene direkte og konkret være avgjørende for utfallet av saken.

En annen viktig forskjell mellom enkeltvedtak og strategiske vedtak er at bestemmelsen om automatisk inhabilitet (bestemmelsenes punkt 3.1) normalt ikke kommer til anvendelse i forbindelse med de strategiske vedtakene idet disse ikke retter seg mot eller direkte gjelder en søker, jf. partsbegrepet over.

3. Habilitetsvurderingen

3.1 Generelt

Det presiseres at det ikke er kritikkverdig å være inhabil. Derimot er det kritikkverdig dersom man ikke tar konsekvensene av at man i enkelte sammenhenger har en så sterk tilknytning til en part (se definisjon av part) at man ikke kan være med på å ta en avgjørelse som berører den parten.

3.2 Automatisk inhabilitet

3.2.1 Vurderingen

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er i alle tilfelle inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak

- a. når han eller hun selv er part i saken
- b. når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nært som søsken
- c. når han eller hun er eller har vært gift eller partner med eller er forlovet med, eller er samboer med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- d. når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- e. når han eller hun leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styringsorgan eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, som er part i saken
- f. når han eller hun er, eller for mindre enn 3 år siden har vært, veileder for en part med sikte på doktorgrad

3.2.2 Eksempler fra Forskningsrådets praksis

Svogerskap med part i saken:

Svoger hadde ledende stilling i en forskningsinstitusjon som var søker. Med en ledende stilling hos part i saken er man automatisk inhabil. Forskningsrådets vurdering var derfor at vedkommende, hvis svoger da var part i saken, var automatisk inhabil.

Porteføljestyremedlem er ansatt hos søker:

Et porteføljestyremedlem var ansatt i én del av et forskningsinstitutt, men søknaden kommer fra en annen del av instituttet. Medlemmet hadde ikke en ledende stilling og hadde ikke vært involvert i søknaden på noen måte. Forskningsrådet vurderte at medlemmet derfor ikke kunne regnes som part, og derfor ikke inhabil.

3.3 Inhabilitet etter skjønn

3.3.1 Generelt om den skjønnsmessige vurderingen

Når det ikke foreligger automatisk inhabilitet, er det viktig å likevel vurdere habilitet ut fra reglene om skjønn. Det er ulike faktorer som må vurderes under denne kategorien. Vurderingstemaene er om det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning dersom vedkommende deltar i saksbehandlingen. Det skal bl.a. legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære en mulighet for fordel, tap eller ulempe for vedkommende selv eller noen han eller hun har nær personlig tilknytning til.

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er inhabil til å

tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham eller henne selv eller noen som han eller hun har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om habilitetsinnsigelse er reist av en part.

Det avgjørende er ikke om det er grunn til å anta at medlemmet faktisk vil opptre partisk, men om tilliten utad kan bli svekket.

I skjønnsvurderingen skal en særlig vurdere og vektlegge følgende:

- personlig interesse for utfallet av saken
- nært faglig samarbeid, herunder vurdere betydningen av samforfatterskap og veiledning
- nært vennskap
- personlig eller faglig motsetningsforhold
- personlig eierskap – aksjer e.l.

Habilitetskravene kan bli noe strengere jo vanskeligere, viktigere og mer skjønnspreget en sak er, og også når den enkeltes mulighet for å påvirke den endelige avgjørelse i en sak er stor.). Det er viktig at det ikke skapes tvil om vedkommendes tilknytning til saken eller partene.

Troverdigheten må bedømmes utenfra. Når det gjelder kollegiale organer som fagpaneler, komitéer eller porteføljestyre vil det være viktig at forhold som med rimelighet kan tenkes å skape inhabilitet, kommer på bordet og blir diskutert. Dersom dette kravet blir oppfylt, vil det etter omstendighetene spille mindre rolle om vedkommende organ kommer frem til "galt" svar på et habilitetsspørsmål som i alle tilfelle byr på rimelig tvil. Åpenhet som også kan dokumenteres i ettertid vil også kunne styrke tilliten til at organet har foretatt en forsvarlig behandling av spørsmålet.

Det er viktig å understreke at åpenhet ikke avbøter inhabilitet, men i grensetilfeller der det kan være ulike oppfatninger i skjønnsvurderingen vil det ved slik åpenhet ikke være så enkelt å argumentere på måter som kan føre til utilbørlig favorisering av de eksterne interessene som medlemmet har en tilknytning til. Og ikke minst vil kollegiets øvrige medlemmer bli satt i stand til å bedømme de argumenter som den enkelte fremfører, i lys av det de har fått vite om hans eller hennes tilknytning til saken, noe som kan bidra til at tilliten til beslutningen ikke svekkes.

3.3.2 Nært faglig samarbeid, herunder betydningen av samforfatterskap og veiledning

Den som har, eller inntil nylig har hatt, et nært faglig samarbeid med en person eller institusjon som er part i saken vil kunne bli inhabil fordi et nært faglig samarbeid kan påvirke evnen til upartisk vurdering.

Generelt skal det mye til for at samarbeid i tjeneste skal medføre inhabilitet. Det er først hvis samarbeidet er særlig nært og omfattende at det kan bli spørsmål om inhabilitet av den grunn alene. Vanlig samarbeid i tjeneste og kontakt grunnet i arbeid innen samme fagfelt vil normalt ikke føre til inhabilitet.

Når mulig inhabilitet som følge av faglig samarbeid skal vurderes, må det tas stilling til samarbeidets art (herunder hvor nært samarbeid det dreier seg om), og når samarbeidet fant sted (avstand i tid). Samarbeid mer enn 3 år tilbake i tid fører normalt ikke til inhabilitet, med mindre det tidligere samarbeidet har skapt en varig, nær relasjon (faglig og/eller personlig). Her må det brukes skjønn.

Vanlig samarbeid i tjenesten, slik som administrativt samarbeid, vil normalt ikke føre til inhabilitet, selv i tilfeller der det strekker seg over lang tid og er omfattende. For at samarbeidet skal kunne anses som et "særegent" forhold, må det i utgangspunktet dreie seg om samarbeid som har en særlig tilknytning til en konkret sak, eller om et særlig nært og/eller langvarig samarbeid. Om det dreier seg om et aktivt faglig samarbeid av nyere dato, er også dette et forhold av betydning.

3.3.3 Særlig om forskningssamarbeid

Samarbeid innenfor forskning kan ha særtrekk som skiller det fra samarbeid i andre arbeidsforhold. Forskning kan være direkte koblet til individuelle ideer og selvstendig kunnskapsproduksjon, med vitenskapelige artikler som konkret, målbart resultat. Slik sett kan forskning være en mer personlig virksomhet enn det som foregår i mange andre arbeidsforhold. Forskningssamarbeid kan også føre til at vedkommende er mindre kritisk til samarbeidspartnerens prosjekter. I og med den store konkurransen som råder innenfor forskningen, ikke bare om penger, men også om renommé, kan det også ha betydning for en forsker at en samarbeidspartner gjør det godt innenfor forskerens felt.

3.3.4 Samarbeid i små fagmiljøer

I små fagmiljøer vil situasjonen kunne være slik at «alle kjenner alle». Det kan medføre at det ved inhabilitet hos ekspertene er vanskelig eller til og med umulig å finne en erstatte uten en viss tilknytning til saken eller partene. Dette reiser spørsmålet om og eventuelt i hvilken utstrekning man ved inhabilitets-vurderingen kan ta hensyn til de praktiske ulempene som dermed oppstår. Justisdepartementets lovavdeling har uttalt seg om dette i JDLOV-2000-8596b.

Departementet uttaler at hensynet til praktiske ulemper først og fremst kan ha betydning når det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å få tak i andre kompetente personer. Men hensynet gjelder også når det er uforholdsmessig kostbart å bruke andre personer. Situasjonen må imidlertid vurderes konkret, blant annet under hensyn til hvor skjønnspreget, viktig og vanskelig saken er, og hvor lang tid det vil ta før andre kan gjøre jobben. I slike tilfeller må imidlertid vurderingen suppleres med det grunnleggende kravet om at saksbehandlingen skal være forsvarlig.

Det er særlig viktig med åpenhet omkring personens tilknytning til saken eller partene, og at det er adgang til å imøtegå vedkommendes bidrag, f.eks. ved å innhente flere fagekspertuttalelser og at vurderingene diskuteres i panelmøter. Det bør også unngås at vedkommende brukes som saksordfører for søknaden/saken.

Som et eksempel kan man se på rollen til såkalte kompetansemeglerne. Disse kan blant annet bidra med å identifisere muligheter for næringsdrivende til å delta i forskningsprosjekter og gi råd om søknadsskriving. Generell veiledning vil ikke føre til inhabilitet når søknaden skal vurderes, men konkret veiledning kan føre til inhabilitet.

3.3.5 Samforfatterskap som indikasjon på nært faglig samarbeid

Samforfatterskap kan være en indikasjon på nært faglig samarbeid.

Definisjonen av rettmessig forfatterskap fremgår av pkt. 5 i Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi, (og tilsvarende for andre fag, jf. *etikkom.no*):

Der kriteriene for rettmessig forfatterskap er oppfylt vil det foreligge et samarbeid, men det er ikke gitt at det medfører inhabilitet, se generelt om forskningssamarbeid. Antall bidragsytere til en publikasjon, og rollen vedkommende har hatt, kan si noe om sannsynligheten for at samarbeidet er så nært at det vil medføre inhabilitet. Antall sampublikasjoner og utgivelseshyppigheten er også faktorer som må vurderes.

- Redaktøransvar vil normalt ikke medføre inhabilitet.
- Ved rettmessig samforfatterskap som ligger nær 3 år tilbake i tid kan det være aktuelt å undersøke når samarbeidet fant sted, fordi det kan ha gått en tid før publikasjonen kom på trykk.

3.3.6 Veilederrollen

En person som har vært veileder for en part med sikte på doktorgrad for mer enn tre år siden (jf. bestemmelsen punkt 3.1 f) må vurdere sin habilitet ut fra øvrige momenter som kan føre til inhabilitet. Det samme gjelder for den som er, eller har vært, veileder for en part med sikte på andre eksamener enn doktorgrad.

3.3.7 Nært vennskap

Et nært vennskap med en person som er part i saken, kan resultere i inhabilitet i forhold til denne parten. Det skal imidlertid foreligge et virkelig nært vennskap før et slikt forhold fører til inhabilitet. Vanlig godt vennskap og samarbeid leder ikke til inhabilitet. Det må alltid foretas en helhetsvurdering fordi det i praksis ofte foreligger andre tilknytningsmomenter enn bare vennskapet. Deltagelse i selskapelighet av klart privat karakter kan oppfattes som uttrykk for et nærmere personlig vennskap, og kan da gi grunnlag for inhabilitet. Dette må imidlertid vurderes konkret. For eksempel kan man anta at invitasjon til en liten 39-årsfering tilsier et nærmere forhold enn der man inviteres til 40-årsfeiring sammen med mange andre.

3.3.8 Personlig eller faglig motsetningsforhold

Skarpt og direkte motsetningsforhold kan medføre inhabilitet.

En som står, eller nylig har stått, i et personlig eller faglig motsetningsforhold til en part i saken ut over det som vurderes som normal uenighet, vil kunne være inhabil i forhold til denne parten. Eksempel på dette kan være dersom det i offentlige medier har kommet til uttrykk sterke, negativt ladete personkarakteristikker.

3.3.9 Eierskap – aksjer e.l.

Eierskap til aksjer i en virksomhet som er part i saken vil kunne medføre inhabilitet, med mindre det dreier seg om en meget beskjeden aksjepost, både i verdi og i forhold til prosentvis eierandel i virksomheten. Dette vil særlig gjelde aksjeinnehav som medfører majoritetsposisjon eller eneeie. Dette forsterkes ytterligere dersom eierinteressene er betydelige i forhold til egen økonomi samtidig som utfallet av en søknad til Forskningsrådet vil kunne avgjøre om investeringen vil gå tapt eller gi gevinst. Eierskap til få aksjer i et stort selskap, eller et selskap som har vedtekter som forhindrer utbetaling av utbytte vil normalt være uproblematisk. Dersom nær familie eier aksjer i en virksomhet som er part i saken, kan også dette medføre inhabilitet.

Det avgjørende er om aksjeinnehavet er et særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommende sin upartiskhet. Dette beror på en konkret vurdering der relevante momenter er hva slags, og hvor sterk interesse virksomheten har i saken, hvor sterk interesse aksjeinnehaver har i eventuell tildeling fra Forskningsrådet, og som nevnt størrelsen på aksjeposten og dens verdi.

Som eksempel på en situasjon der det klart forelå inhabilitet vises det til JDLOV-2009-7092. Lovavdelingen uttalte at statsråden og hennes familie sin samlede eierandel på 42,33% som klar hovedregel medførte at statsråden var inhabil til å behandle saker der selskapet var part eller hadde sterk interesse i utfallet. Det samme gjaldt for datterselskap av den aktuelle virksomheten.

Høyesterett oppstiller noen beløpsmessige utgangspunkter i HR-2024-1036-A avsnitt 15:

Høyesterett bemerker at Lovavdelingen i JDLOV-2023-3763 har antydnet at et aksjekjøp på 40-60 000 kroner etter en konkret vurdering kan føre til inhabilitet. Spørsmålet om eierinteresser i foretak fører til inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 andre ledd første punktum, er også nylig vurdert av et ekspertutvalg nedsatt av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité. Utvalget, som bestod av Inge Lorange Backer, Ingunn Elise Myklebust og Marius Stub, avga sin rapport 30. november 2023. På side 17 antyder utvalget at «en aksjepost med en markedsverdi på inntil kr 10 000 neppe vil føre til inhabilitet uten at saken har ekstraordinær betydning for selskapet». Utvalget mener på den annen side at «aksjeposter med en markedsverdi som overstiger ca. kr 50 000, normalt [vil] medføre inhabilitet hvis selskapet er part i eller reelt berørt av saken».

Dersom virksomheten en person er ansatt i, eier aksjer i andre selskap som søker om forskningsmidler, kan også dette føre til at vedkommende er inhabil, dersom avgjørelsen vil

kunne påvirke aksjekursen i vesentlig grad, og dette igjen vil kunne ha betydning for vedkommende (for eksempel ved at det trygger vedkommendes arbeidsplass). I JDLOV-2023-4798 har imidlertid lovavdelingen uttalt at en bør være forsiktig med å legge for stor vekt på forventet kursutvikling som følge av den aktuelle avgjørelse.

Hvis en på grunn av aksjeinnehav er inhabil til å behandle søknad fra det selskap man er aksjonær i, vil en vanligvis også anses inhabil for søknader fra datterselskap av slikt selskap, jf. ovennevnte JDLOV-2009-7092, særlig hvis det er tale om et heleid datterselskap.

I den samlede skjønnsmessige vurderingen er det blant annet relevant å se på følgende momenter:

- verdien av aksjeposten
- den prosentvise eierandelen i selskapet
- aksjepostens betydning for din økonomi
- hvor sterk interesse du har i saken ellers
- hva slags avgjørelse det er aktuelt å treffe
- hva slags og hvor sterk interesse det berørte selskapet har i saken

3.3.10 Direkte konkurranseforhold

Dersom en ekspert representerer et selskap som er i direkte konkurranse med et selskap som er søker, vil denne være inhabil. Det vil være et direkte konkurranseforhold når to selskaper tilbyr like eller lignende varer eller tjenester til det samme markedet. Mindre direkte konkurranseforhold vil også kunne medføre inhabilitet, hvis det finnes tilleggsmomenter til perifer konkurranse (for eksempel sterk faglig uenighet).

3.3.11 Inhabilitet på grunn av medlemskap i referansegruppe, Advisory Boards e.l.

Dersom et prosjekt som søker om midler fra Forskningsrådet har tilknyttede referansegrupper, Advisory Boards, rådgivende grupper etc. ("referansegruppe" brukes i det følgende), kan det oppstå habilitetsspørsmål dersom en ekspert, medlem av et porteføljestyre, fagkomite eller panel (heretter "ekspert/medlem") som skal vurdere søknadene, også er med i en referansegruppe. Det samme gjelder tilfeller der det ikke er eksperten/medlemmet selv som er med i en referansegruppe, men en person fra ekspertens/medlemmets organisasjon, altså en kollega.

En som er med i en referansegruppe er ikke part i saken, så det må foretas en skjønnsmessig vurdering jf. pkt. 3.2. I vurderingen av om det "*foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet*", derunder "*særlig fordel*", er det i denne type tilfeller særlig momentet om "*personlig interesse for utfallet av saken*" som gjør seg gjeldende.

Ved habilitetsvurderingen må en ha i mente at tilknytningen til prosjektet er svakere enn den ville vært om eksperten/medlemmet eller kollegaen hadde hatt en rolle i selve prosjektet.

Eksperten/medlemmet er selv med i en referansegruppe

Det er to momenter som alene er nok til å konstatere inhabilitet hos eksperten/medlemmet; *vederlag (for eksempel lønn) for deltakelsen i referansegruppen eller om det er prestisjefyllt arbeid som skal utføres.*

Dersom ovennevnte momenter ikke foreligger, må en vurdere om eksperten/medlemmet kan ha andre personlige interesser i saken.

En kollega av eksperten/medlemmet er med i en referansegruppe

På grunn av den mer indirekte tilknytningen til søknaden, vil det i disse tilfellene sjeldnere foreligge inhabilitet enn når det er eksperten/medlemmet selv som er med i en referansegruppe.

I disse tilfellene må forholdet mellom eksperten/medlemmet og kollegaen vurderes først, se pkt. 5 om kollegainhabilitet. Dersom dette forholdet i seg selv ikke kan medføre inhabilitet, vil ikke eksperten/medlemmet kunne være inhabilt. Er forholdet slik at det *kan* konstateres inhabilitet, må det vurderes om vedtak i saken kan innebære en *særlig fordel* for kollegaen. Dette spørsmålet vurderes på samme måte som ovenfor, altså om kollegaen mottar vederlag etc.

Det kan selvfølgelig også være andre relasjoner mellom eksperten/medlemmet og den som er med i referansegruppen, som kan gjøre eksperten/medlemmet inhabilt. For eksempel at de er i familie eller nære venner.

3.3.12 Andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning hvis vedkommende deltar

Forhold som kan svekke, eller kan antas å svekke, den profesjonelle dømmekraften sett utenfra, for eksempel knyttet til kravet om forsvarlig saksbehandling, likebehandling eller saklighet. Man må vurdere det slik at det er overveiende sannsynlig, at noen vil reise spørsmål ved en persons upartiskhet, og at dette vil svekke tilliten til den aktuelle beslutningen.

Det er viktig at alle aktuelle momenter vurderes i hvert enkelt tilfelle.

3.3.13 Eksempler fra Forskningsrådet

Medlemmer av Advisory Boards

Dette er normalt en rolle som ikke innebærer inhabilitet. Man skal kun rådgi et prosjekt, og får normalt sett derfor ikke noen personlige fordeler ved å delta. Unntak: Et unntak vil være der prosjektet er særlig prestisjefyllt eller dersom man får betalt utover at man får dekket kostnader til deltagelse.

Nært vennskap/partinnsigelse:

Vedkommende hadde jobbet sammen med en person identifisert i en søknad i ulike sammenhenger over flere år. De har hatt sosial omgang på jevnlig basis siden den gang de samarbeidet, slik som deltagelse i bursdagsfeiringer. Det er et vennskap har vært prioritert av

de involverte. En annen part i saken har reist spørsmål om habilitet og hvordan dette ble håndtert.

Forskningsrådet la særlig vekt på at part har reist spørsmål om habilitet. Dette viser at saken skaper tvil for utenforstående. Denne partsinnsigelsen og vennskapets karakter for øvrig saken er i denne saken tilstrekkelig til å utgjøre et særegent forhold som fører til inhabilitet.

Tidligere samboerskap

Porteføljestyremedlem har vært samboer med prosjektleder hos søker for 15 år siden. De har ikke hatt noe særlig kontakt siden den tid, og det er heller ikke noe uvennskap eller lignende mellom dem. Forskningsrådet vurderte at dette ikke var problematisk og at vedkommende var habil. Det kunne imidlertid vært annerledes dersom det var nærmere i tid og det var andre forhold som spilte inn, f.eks. uvennskap om barn eller eiendom.

Merk: Pågående samboerskap medfører automatisk inhabilitet.

Særlig interesse i saken

Porteføljestyremedlem har vært involvert i et nasjonalt helseprosjekt. Vedkommende hadde en særlig interesse i søknader som omhandlet dette temaet. Medlemmet ble derfor ansett som inhabil for disse søknadene.

3.4 Inhabilitet for ansatt ved samme institusjon (kollegainhabilitet)

Når det gjelder kollegainhabilitet, kan både reglene om automatisk inhabilitet og inhabilitet etter skjønn komme til anvendelse. Flere momenter må vurderes når en person skal være med på å fatte vedtak som gjelder søknader fra den institusjonen der vedkommende er ansatt. Flere momenter vil være aktuelle i vurderingen.

Universitetssektoren

Den som er rektor, dekan eller instituttleder vil være inhabil til å behandle søknader fra egen enhet i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1 e). Det samme gjelder den som sitter i styret for universitetet, fakultetet eller instituttet.

Forsker/professor vil ofte kunne være inhabil for søknader der forskere fra egen forskergruppe, eller nære faglige samarbeidspartnere, er sentrale. Det at man kommer fra samme institutt, behøver ikke å medføre inhabilitet. Dette vil være avhengig av instituttets størrelse (antall forskere) og den faglige relasjonen mellom søker og vedkommende forsker/professor.

Instituttsektoren

Den som er leder, eller har ledende stilling, ved et institutt vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for instituttet. Forsker-/professorstilling vil, på samme måte som for universitetssektoren, ofte kunne medføre inhabilitet for søknader der forskere fra egen forskergruppe eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for den ansatte at en søknad fra instituttet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for instituttets økonomi og renommé.

Næringslivet

Den som er leder, eller har ledende stilling, i et selskap vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for selskapet.

Ansatte i et selskap som søker om forskningsmidler, vil, på samme måte som for universitets- og instituttsektoren, ofte kunne være inhabile for søknader der personer fra eget fagmiljø eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for de ansatte at en søknad fra selskapet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for selskapets økonomi og renommé.

4. Konkurranserinhabilitet

4.1 Generelt om konkurranserinhabilitet

Den som er inhabil for én eller flere søknader, kan ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak som står i et direkte konkurranseforhold til den saken hvor vedkommende er inhabil.

Konkurransarenaen er de søknadene som konkurrerer om de samme midlene. Det må vurderes konkret om konkurranserinhabiliteten strekker seg til å omfatte alle søknadene. Dersom det er 20 eller færre søknader i en konkurransearena, legger Forskningsrådet til grunn at inhabiliteten normalt vil gjelde for hele arenaen. Dersom det er flere enn 20 søknader i en konkurransearena, skal det mer til før inhabiliteten anses å gjelde for hele arenaen. Tallet 20 er bare ment som veiledende, og det må i hvert enkelt tilfelle vurderes konkret hvorvidt det foreligger situasjoner kan lede til inhabilitet. Det enkelte styrende eller rådgivende organ og den enkelte ekspert må selv vurdere den konkrete situasjonen.

Konkurranserinhabilitet foreligger når avgjørelsen i saken høyst sannsynlig får direkte betydning i den saken hvor han eller hun er inhabil. For eksempel der avslag for én, eller et lite antall konkurrerende søknader vil øke sannsynligheten for at søknaden inhabiliteten knytter seg til, vil få tildeling. Dette kan være egnet til å svekke tillitten til vedkommende porteføljestyremedlems/eksperts upartiskhet.

Det avgjørende er ikke om medlemmet/eksperten faktisk *opptrer* partisk, eller at det er grunn til å tro at han/hun *vil opptre* partisk. Spørsmålet er om vedkommende er i en posisjon der han/hun kan tenkes å ha egeninteresse i saken og *ville kunne opptre* partisk dersom han eller hun ønsket, slik at tillitten til hans/hennes upartiskhet kan svekkes.

I så fall foreligger det konkurranserinhabilitet og vedkommende medlem/ekspert må fratre ved behandling av søknadene.

Ved vurderingen vil blant annet antall søknader til utlysningen totalt og størrelsen på midlene som er stilt til disposisjon være av betydning.

Dette vil blant annet kunne være tilfelle:

- når de tilgjengelige midlene bare rekker til noen få søknader og det bare er noen få søknader i konkurransearenaen. En slik situasjon taler for inhabilitet i relasjon til hele konkurransearenaen.

- hvis det er én eller flere store konkurrerende søknader som vil blokkere for mange andre mindre. I en slik situasjon vil den som er inhabil til en liten søknad kunne ha interesse av å nedvurdere en av de store.
- hvis de tilgjengelige midlene rekker til de fleste søknadene, med unntak av noen få. I en slik situasjon blir det kritisk hvilke prosjekter som får avslag, fordi de øvrige dermed er sikret finansiering.
- når det er få søknader innen en utlysning. Her vil det innen deler av søknadsbehandlingen kunne oppstå konkrete interessekonflikter.

4.2 Særlig om eksperter

Når det er 20 eller færre søknader i en konkurransearena, kan en ekspert som er inhabil til å behandle én søknad eller flere heller ikke vurdere de øvrige søknadene i arenaen som kommer til å stå i et direkte konkurranseforhold til søknaden(e) ved porteføljestyrets behandling. Dette gjelder selv om søknadene vurderes i flere ulike paneler og eksperten bare skal behandle et utvalg av søknadene og ikke vil kunne påvirke den endelige beslutningen om hvilke søknader som skal gis støtte. Også her er tallet 20 kun ment som veiledende og situasjonen må vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

4.3 Særlig om porteføljestyre

Når det på forhånd - før søknadene er kjent for det besluttende organ - er fattet vedtak om hvilken karaktergrense og/eller hvilke kriterier det er satt for støtteverdige prosjekter, kan søknader som ikke når opp til denne karaktergrensen og/eller tilfredsstiller disse kriteriene(e), avslås samlet («en bloc avslag») og med alle medlemmer til stede. For alle andre vedtak om avslag, betinget tildeling eller plassering på reserveliste må vedtakene fattes av et habilt styre. Styremedlemmene kan ikke være til stede i behandling av søknader de er inhabile for, selv om disse behandles som en del av en pakke (vedtas samlet).

Når det foreligger ekspertvurderinger ved søknadsbehandlingen i porteføljestyret, vil det kunne være lett å se hvilke søknader som konkurrerer direkte med hverandre. I et slikt tilfelle vil et styremedlem som er inhabil til én av de konkurrerende søknadene heller ikke kunne være med å vurdere de andre søknadene. Dette kan gjelde selv om antallet er større enn 20.

4.4 Løpende søknadsbehandling

Dersom en og en søknad behandles uten at flere søknader har kommet inn, vil normalt ikke problemet med konkurranseinhabilitet oppstå.

Samler man inn flere søknader før «cut off», vil man måtte vurdere habilitet opp mot hele konkurransearenaen. Det som vil være avgjørende er om det er søknader som står i et direkte konkurranseforhold til hverandre.

De følgende punktene 5 og 6 gjelder for Forskningsrådets administrasjon.

5. Inhabilitet hos ansatte i Forskningsrådet og vurdering av karenstid

Vi må anta at både saksbehandlere og ledere i Forskningsrådet til tider vil oppleve å være inhabile i forhold til enkeltsøknader. Alle som deltar i saksforberedelse eller avgjør en konkret ansettelsessak, må vurdere om det finnes forhold som kan svekke tilliten til at de er upartiske.

Er en ansatt i Forskningsrådet inhabil, kan vedkommende ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller treffe avgjørelse i saken. Dersom en leder er inhabil kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en ansatt som er direkte underordnet den inhabile.

Dersom man er medlem av innstillingsrådet i ansettelsessaker er man ikke inhabil selv om ens overordnede er det.

Nyansatte som rekrutteres fra et søkermiljø vil, avhengig av tidligere stilling, som hovedregel være inhabile i forhold til søknader fra dette miljøet i en viss tid etter tilsetting i Forskningsrådet. Da skal karenstid vurderes. Det anbefales at karenstid settes til seks måneder (normal prøvetid).

Karenstiden praktiseres slik at en nyansatt ikke deltar i behandlingen av søknader fra tidligere arbeidsgiver. Det må her også tas hensyn til konkurranseinhabilitet.

Grunnregelen om inhabilitet i seks måneder utelukker ikke at vedkommende allikevel kan være inhabil ut over denne perioden.

Dersom nyansatt har permisjon fra sin tidligere arbeidsplass, må det vurderes om vedkommende er inhabil i hele permisjonstiden.

Dersom en ansatt har sagt opp jobben hos Forskningsrådet og skal starte ny jobb i et søkermiljø, vil vedkommende være inhabil i oppsigelsestiden overfor søknader fra miljøet vedkommende skal til.

6. Saksbehandling og prosedyrer

6.1 Egenerklæringer

Bestemmelser om habilitet og tillit i Norges forskningsråd skal sendes den som oppnevnes som medlem av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer, samt eksperter. Vedkommende undertegner en erklæring som bekrefter at han eller hun er kjent med, og vil etterleve, disse bestemmelsene.

Ekspertene skal erklære om de kjenner til forhold som gjør dem inhabile i forhold til den/de aktuelle søknaden(e) de er blitt bedt om å vurdere.

Medlemmer av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer skal opplyse om verv m.v. som er relevante for deres oppgaver i Forskningsrådet.

6.2 Saksbehandlingsprosedyrer

- Ansatte, eksperter og medlemmer av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet skal i god tid si fra om forhold som gjør, eller kan gjøre, dem inhabile.
- Den overordnede avgjør om den ansatte er habil.
- Om ekspertene er habile avgjøres av Forskningsrådets administrasjon etter dialog med ekspertene.
- I styrende og rådgivende organer tas forholdet om habilitet opp med lederen av organet. Lederen samrår seg med administrasjonen. Det styrende og/eller rådgivende organet avgjør spørsmålet om medlemmenes habilitet.
- I tilknytning til ethvert møte skal det være et fast punkt på dagsorden der forhold av betydning for medlemmenes habilitet blir reist.
- Vurderingen av habilitet skal arkiveres.

Dersom habilitetsforholdet er vanskelig å avgjøre, kan administrasjonen ta opp spørsmålet med habilitetsutvalget, jf. utvalgets mandat.

Kravene til beslutningsdyktighet fremgår av organets mandat. Dette gjelder både i forhold til vurdering av habilitetsforhold og andre beslutninger.

- I møtet skal det kortfattet protokolleres at spørsmålet om inhabilitet har stått på dagsorden, hvilke forhold som har vært drøftet i møtet, samt organets beslutning.
- Et medlem fratrer under behandlingen av spørsmålet om egen habilitet etter først å ha gjort rede for de faktiske forhold om habiliteten.
- Organet fatter under dette punktet endelig vedtak i alle spørsmål vedrørende inhabilitet med plikt til å fratre (jf. forvaltningsloven § 8, andre ledd).
- Organet må være beslutningsdyktig når det behandler spørsmålet om habilitet.
- Dersom det i en søknad eller i ett og samme sakskompleks oppstår spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være beslutningsdyktig. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.
- Der det er konstatert inhabilitet, skal vedkommende medlem forlate rommet under behandlingen av, og vedtak i, vedkommende sak(er). Dersom møtet skjer digitalt, skal vedkommende gå helt ut av det digitale møtet, og logge seg inn igjen etter at saken er behandlet. Saken må ikke omtales i "chatten" som inhabilt medlem får tilgang til når denne logger seg på igjen.
- Et inhabilt medlem skal i saker organet har til behandling, ikke gis anledning til å ivareta sine partsinteresser på annen måte enn andre parter (tilleggsopplysninger, presiseringer m.v.).
- Administrasjonen kan vurdere inhabilitet før møtet og legge til rette for en saksbehandling som i størst mulig grad søker å redusere konsekvensen av inhabilitet.

- Alle styremedlemmer skal få tilgang til alle saksdokumenter, uansett om de er inhabile eller ikke.
- Et annet tiltak for å håndtere inhabilitet kan være å oppnevne settemedlemmer forut for møtet.
- Hvis en ansatt er inhabil, kan vedkommende ikke delta i alle deler av søknadsbehandlingen av den konkrete søknaden eller søknader som er i direkte konkurranse med denne. Konkurranseinhabiliteten må vurderes etter vanlige retningslinjer, se kapittel 4.
 - Når en leder er inhabil, kan saksbehandlere som er underordnet denne lederen, fortsatt delta i deler av søknadsbehandlingen, men kan ikke fatte avgjørelser underveis i prosessen (for eksempel velge fagekspert til en enkelt søknad). I slike tilfeller må avgjørelsene løftes ut av egen avdeling/område, og om nødvendig forelegges en settedirektør.

Oppgavene i de ulike trinnene i søknadsbehandlingen er av ulik karakter, og det er viktig å ha klart for seg hvilke som innebærer å ta en avgjørelse. Nedenfor vises en skjematisk oversikt med de ulike trinnene i søknadsbehandlingen, og hvilke oppgaver som kan utføres av en inhabil saksbehandler og av en saksbehandler hvis leder er inhabil. Den er basert på følgende to situasjoner:

- Det er i utgangspunktet ingen føringer på fordeling av midler, det vil si at alle søknader er i konkurranse med hverandre.
- Det er før selve søknadsbehandlingen gitt føringer for fordeling av midler, det vil si at søknader kan inndeles i mindre grupper der de konkurrerer med hverandre internt på konkurransearenaen, men ikke konkurrerer med søknader på andre konkurransearenaer.

Følgende forkortelser er brukt på de ulike oppgavetyperne:

T – Tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse: Oppgaver som går ut på å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, kan en inhabil saksbehandler ikke utføre. Hvis saksbehandlers leder er inhabil, kan en habil saksbehandler likevel utføre disse oppgavene.

A – Ta en avgjørelse: Oppgaver som må karakteriseres som avgjørelser – det vil si at de har betydning for den videre saksgangen – forutsetter at verken utførende saksbehandler eller dennes leder er inhabil.

	Trinn i saksgangen	Oppgavetype	Når det ikke er føringer på fordeling av midler innenfor den samlede søknadsporteføljen (alle står likt)	Når det er gitt føringer på fordeling av midler innenfor den samlede søknadsporteføljen - ikke alle søknader konkurrerer mot hverandre (F.eks. fellesutlysninger med deltemaer)
1	Avvisning av søknad uten vurdering, dvs. på entydig formelt grunnlag	A	Inhabilitet får bare betydning for den aktuelle søknaden	Inhabilitet får bare betydning for den aktuelle søknaden
2	Avvisning av søknad etter skjønn	A	Inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) kan ikke vurdere avvisning	Inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) kan ikke

			av den aktuelle søknaden eller de andre søknadene <i>hvis det er færre enn 20</i>)	vurdere avvisning av den aktuelle søknaden eller de andre søknadene <i>hvis det er færre enn 20</i> i den aktuelle søknadsbunken. Inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) kan avvise søknader i andre søknadsgrupper enn der den aktuelle søknaden er.
3	Foreslå å flytte søknad	T	Konkurranserinhabilitet vurderes som over	Konkurranserinhabilitet vurderes som over
4	Foreslå eksperter generelt	Er ikke del av en konkret søknadsbehandling. Habilitet er derfor ikke et tema.		
5	Foreslå eksperter til en konkret søknad	T	Konkurranserinhabilitet vurderes som over	Konkurranserinhabilitet vurderes som over
6	Valg av eksperter til en konkret søknad	A	Konkurranserinhabilitet vurderes som over	Konkurranserinhabilitet vurderes som over
7	Gjennomføring av ekspertvurdering ved bruk av fagpaneler	T	Inhabil saksbehandler kan ikke koordinere ekspertpanel ved vurdering av konkurrerende søknader.	Inhabil saksbehandler kan koordinere ekspertpanel ved vurdering av søknader i annen budsjettgruppe enn den aktuelle. Dette gjelder selv om disse skulle utføres av samme fagpanel som vurderer den aktuelle søknaden.
8	Vurdering av relevans	A	Inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) kan ikke vurdere den aktuelle søknaden eller de andre søknadene <i>hvis det er færre enn 20</i> .	Vil kunne gjøre vurderinger i andre budsjettgrupper enn der den aktuelle søknaden ligger.
9	Administrativ innstilling	A	Konkurranserinhabilitet fører til at inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) ikke kan være med på å utarbeide innstilling av prosjekter. Dersom det er helt opplagt at den aktuelle søknaden ikke under noen omstendighet vil få bevilgning, vil den ikke være i konkurranse med de øvrige.	Inhabil saksbehandler (evt. habil saksbehandler med inhabil leder) kan være med å innstille prosjekter i andre budsjettgrupper enn den aktuelle.
10	Administrativ deltakelse i bevilgningsmøte der søknader behandles	T	Inhabil saksbehandler kan ikke delta i møtet under behandling av den aktuelle søknaden. Ved konkurranseinhabilitet kan saksbehandler ikke delta <i>aktivt</i> i møtet.	Kan delta under behandlingen av prosjekter i andre budsjettgrupper enn den aktuelle.
11	Utsendelse av tilbakemelding om resultatet av søknads-behandlingen	T	Inhabil medarbeider kan ikke <i>undertegne</i> brev med tilbakemelding.	Inhabil medarbeider kan ikke <i>undertegne</i> brev med tilbakemelding.

Sak PS-FORSV 04/26

Orientering om Forskningsrådet og porteføljestyrets rolle og mandat

Til
Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Ansvarlig direktør
Marianne Jensen

Saksbehandler
Heidi Dybesland

Vedlegg
1. Mandat til porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap tar saken til orientering.

Kort bakgrunn Denne saken gir en overordnet introduksjon til Forskningsrådets oppgaver, styringssystem og porteføljestyrenes rolle og mandat.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Saken fremmes for å gi nytt porteføljestyre et felles kunnskapsgrunnlag om roller, ansvar og sentrale styrende dokumenter. Dette danner grunnlaget for videre arbeid med porteføljeplan, investeringsplan og prioriteringer i kommende utlysninger.

Hovedpunkter Gjennomgangen skal bidra med et felles bakteppe som kan støtte det nye porteføljestyret i å orientere seg i styringsstrukturen og se hvordan eget arbeid inngår i Forskningsrådets samlede måloppnåelse. Porteføljestyret vil bli orientert om

- Forskningsrådets hovedoppgaver og samfunnsrolle
- Styringssystemet og samspillet mellom styret, porteføljestyrene og administrasjonen
- Prinsipper for porteføljestyring og forvaltning av den samlede prosjektporteføljen
- Mandat, ansvar og arbeidsform for porteføljestyret (se vedlegg 1)
- Sentrale styrende dokumenter

Forberedelse / prosess Administrasjonen har utarbeidet saken.

Videre saksgang Porteføljestyret tar saken til orientering.

Mandat for Forskningsrådets porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

1) Formål

Porteføljestyrene skal fremme høy kvalitet i forskning, styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, og miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp overordnede mål for forsknings- og innovasjonspolitikken innenfor et nærmere angitt porteføljeområde, fastsatt av Forskningsrådets styre.

2) Porteføljestyrets medlemmer og observatører

- a) Porteføljestyrets medlemmer oppnevnes av Styret. Styret utpeker porteføljestyrets leder.
- b) Porteføljestyrets medlemmer oppnevnes for fire år. Medlemmene kan maksimalt sitte i to perioder.
- c) Porteføljestyret for forskningssystemet skal være representert med ett medlem i hvert av de øvrige porteføljestyrene. Vedkommende kan ikke være leder av noen av porteføljestyrene.
- d) Porteføljestyrets leder skal forestå forberedelse, gjennomføring og oppfølging av styrets arbeid i samarbeid med administrasjonen.
- e) Porteføljestyret skal normalt ha mellom 7 og 13 medlemmer. Antallet kan avvikes hvis porteføljestyrets ansvarsområde tilsier at dette er hensiktsmessig.
- f) Porteføljestyrets observatører oppnevnes av departementene.
- g) Observatør har møte- og talerett, men ikke forslagsrett. Observatører skal ikke delta i diskusjoner og beslutninger som f.eks. konkrete tildelinger til forskningsprosjekter. Observatør skal bidra med faktaopplysninger og relevant informasjon som er viktig for diskusjonene i porteføljestyret.

3) Myndighet og ansvar

- a) Porteføljestyret er underlagt Forskningsrådets styre og har beslutnings- og tildelingsfullmakt innenfor sine ansvarsområder.
- b) Porteføljestyret skal bidra til å nå målene i Forskningsrådets strategi, basert på langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP), Regjeringens mål for Forskningsrådet og andre relevante dokumenter som Langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024)), Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024–2025)) og stortingsmeldingen om forskningssystemet (Meld. St. 14 (2024–2025) Sikker kunnskap i en usikker verden).
- c) Porteføljestyret har et *rådgivningsansvar* overfor Styret, andre porteføljestyre og administrasjonen og skal gi råd om faglig, tematisk og/eller strukturell utvikling og fremtidige investeringsbehov. Rådene formidles gjennom porteføljeplaner og innspill i Forskningsrådets budsjettprosess eller andre strategiske prosesser.
- d) Porteføljestyret har et *investeringsansvar* som innebærer å se egne beslutninger om tildelinger og investeringsplaner i lys av Forskningsrådets samlede investeringer innenfor porteføljeområdet, samt øvrig nasjonal og internasjonal

FoU-finansiering til norske forskningsinstitusjoner, bedrifter og offentlige aktører på området.

- e) Porteføljestyret har *rapporteringsansvar* overfor Forskningsrådets styre for sine rådgivnings- og investeringsaktiviteter.

4) Oppgaver

Porteføljestyret skal:

- a) Utarbeide en *porteføljeplan* for sitt porteføljeområde. Planen endres ved behov og godkjennes av Forskningsrådets styre.
- b) Utarbeide en treårig *investeringsplan* som oppdateres årlig. Forskningsrådets styre godkjenner planen.
- c) Sørge for porteføljeanalyser og annet oppdatert kunnskapsgrunnlag som skal ligge til grunn for rådgivning og investeringer.
- d) Tildele midler til prosjekter o.a innenfor sitt område.
- e) Samhandle med andre relevante porteføljestyrer for best mulig samlet måloppnåelse. Når flere porteføljestyrer samhandler om utlysninger skal tildelingsbeslutningen som hovedregel legges til ett styre.
- f) Rapportere årlig til Forskningsrådets styre.

5) Administrasjonens rolle

- a) Forskningsrådets administrasjon skal legge til rette for at porteføljestyret kan utføre sine oppgaver.
- b) Forskningsrådets administrasjon er bindeleddet og legger til rette for samhandlingen mellom porteføljestyrene og mellom porteføljestyrene og Forskningsrådets styre.

6) Forretningsorden

- a) Porteføljestyret skal følge Forskningsrådets bestemmelser om habilitet og tillit.
- b) Porteføljestyrets medlemmer er oppnevnt som medlem av et styrekollegium og representerer ikke institusjoner, organisasjoner, bedrifter, etc.
- c) Porteføljestyret skal ikke representere Forskningsrådet eksternt.
- d) Porteføljestyret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er habile og deltar i beslutningen.
- e) Porteføljestyret skal normalt søke å oppnå konsensus. Ved stemmelikhet under avstemming avgjør lederens stemme.
- f) Porteføljestyrets møteprotokoll godkjennes ved møtets slutt.

Sak PS-FORSV 04/26

Orienteringer

Til
Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Ansvarlig direktør
Marianne Jensen

Saksbehandler
Heidi Dybesland

Vedlegg

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap tar orienteringen til etterretning.

Kort bakgrunn

Orienteringer er en fast sak i møtene til porteføljestyrene. Saken kan inneholde både skriftlige og muntlige orienteringer. Sistnevnte vil det orienteres om i møtet.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Porteføljestyret skal være kjent med saker som angår ansvarsområdet.

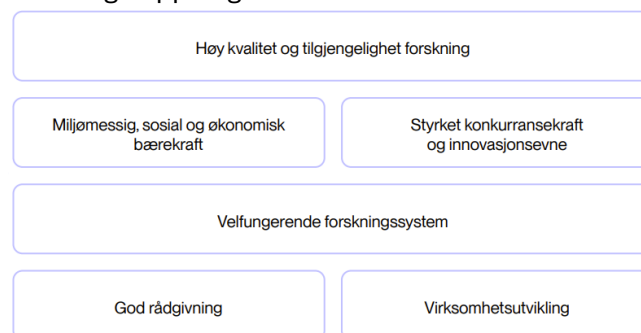
Hovedpunkter

Til dette møtet er det en orienteringssak:

1. Revisjon av Forskningsrådets strategi

Forskningsrådets strategi ble vedtatt av styret i mars 2024.

Eksisterende strategi beskriver de viktigste grepene Forskningsrådet gjør/vil gjøre for å følge opp følgende seks målområder:

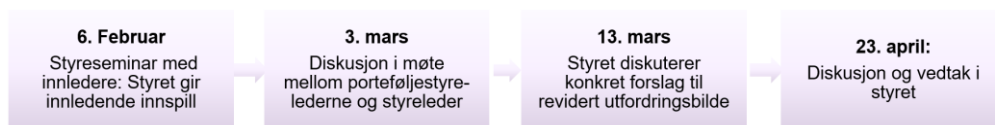
Prioriteringene er ytterligere konkretisert gjennom administrasjonens handlingsplan. Lenke til gjeldende [Strategi](#).

Etter at dagens strategi ble vedtatt i 2024 har mye endret seg. Den geopolitiske situasjonen har ført til prioritering av sikkerhet, beredskap, og «dual use» samt

økt fokus på konkurransekraft og kritiske teknologier. Forslaget til nytt rammeprogram og konkurranseevnefondet kan tyde på at Norge må forberede seg på endrede faglige prioriteringer og en endret konkurransesituasjon innenfor EU-finansieringen. Dermed blir det nødvendig å revurdere innrammingen av Forskningsrådets strategi, slik at den er i tråd med behovene og den politikken som utvikler seg. En oppdatert strategi skal bidra til å sikre at det norske forsknings- og innovasjonssystemet er tilpasset de utfordringene og mulighetene som kommer i tiden fremover. Porteføljestyrelederne inviteres i møtet 3. mars til å diskutere de hvilke utviklingstrekk som er nødvendig å ta hensyn til framover, og hvordan dette bør påvirke Forskningsrådets arbeidsmåter.

Tidsplan for prosessen:

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken

Sak PS-FORSV 06/26

Innretning av satsing på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Til Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Ansvarlig direktør Marianne Jensen	Saksbehandler Tobias Ellingsen	Vedlegg
---	--	--	----------------

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Regjeringens nye satsing på forskning for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap skal lyses ut gjennom Forskningsrådet og porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap har fått ansvar for satsingen.

Porteføljestyret for Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap ber administrasjonen jobbe videre med innretning av satsingen i tråd med saksframlegget og porteføljestyrets diskusjon i møtet, herunder ...
<endelig vedtak utarbeides i møtet>

Porteføljestyret for Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap vedtar at det settes av inntil 2 mill. kroner i 2026 til koordinerings- og støtteaktivitet for å understøtte utviklingen av porteføljen og sivil-militært samarbeid.

Porteføljestyret ber administrasjonen jobbe for muligheter for supplerende finansiering av satsingen.

Kort bakgrunn

Regjeringens nye satsing på forskning for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap skal lyses ut gjennom Forskningsrådet og porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap har fått ansvar for satsingen. Satsingen har tre overordnede spor i tråd med hovedprioriteringene i nasjonal sikkerhetsstrategi; å styrke forsvarsevnen, gjøre samfunnet mer motstandsdyktig, og styrke Norges økonomiske sikkerhet og konkurranseevne.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Porteføljestyret skal diskutere og beslutte den strategiske innrettingen av satsingen, basert på administrasjonens forslag, slik at administrasjonen kan forberede og effektivisere utlysninger i 2026.

Hovedpunkter

Ny satsing på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap fra KD og FD

Regjeringen har styrket forskning og innovasjon på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap med 132 millioner kroner årlig over fem år, med mulighet for tre års forlengelse. Satsingen skal lyses ut gjennom Forskningsrådet. Satsingen har tre overordnede spor som følger de tre strategiske hovedprioriteringene i nasjonal

sikkerhetsstrategi; å styrke forsvarsevnen, gjøre samfunnet mer motstandsdyktig, og styrke Norges økonomiske sikkerhet og konkurranseevne. Satsingen finansieres med 75 mill. kroner per år fra Kunnskapsdepartementet (KD) og 57 mill. kroner per år fra Forsvarsdepartementet (FD).

Tildelingsbrevene fra KD og FD slår fast at satsingen skal bidra til brobyggende kunnskapsutvikling innenfor forsvarsevne, sikkerhet og beredskap, og samordne forskningsinnsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler. Aktører fra sivil sektor og forsvarssektor skal samarbeide for å møte de komplekse trusler samfunnet står overfor, både militært og sivilt. Satsingen skal også bidra til å styrke forskning og innovasjon på et datadrevet forsvar. Satsingen skal videre bidra til kunnskapsutvikling om tverrsektorielle problemstillinger med særlig vekt på sammensatte trusler, nasjonale sårbarheter og å se sivil motstandskraft i sammenheng med Forsvarets operative evne. Regjeringen har en ambisjon om å øke næringslivets investeringer i FoU, og forventer at denne satsingen også skal utløse private investeringer i FoU der dette er relevant for å utvikle et kunnskapsintensivt næringsliv innenfor både sivil og militær sektor.

I tillegg til de overordnede tematiske prioriteringene, beskrevet i avsnittene over, er det et sett med strukturelle prioriteringer som fremheves i FDs tildelingsbrev til Forskningsrådet. FDs bevilgninger gjennom Forskningsrådet skal forvaltes på en slik måte at de samlet sett muliggjør;

- Understøttelse av et bredere økosystem og flere FoU-leverandører
- Samordning av FoU-innsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler
- Tilrettelegging for bedre utnyttelse av «spin-in»-effekter og flerbrukspotensial
- Økt tempo fra FoU-aktivitet til nyttiggjøring og innovasjon
- Kunnskapsavtapninger underveis til relevante aktører
- Tilrettelegging for tettere kobling mellom den nasjonale forskningsinnsatsen og prioriterte aktiviteter i rammen av NATO
- Involvering av en større andel av næringsliv og industri som kan levere til forsvarssektoren
- Utnyttelse av mulighetsrommet som oppstår i grensesnittet mellom nasjonale investeringer i forsvarsrelevant FoU- og innovasjonsaktivitet og finansiering gjennom EU
- Brukerinvolvering som sikrer relevansvurdering av FoU- og innovasjonsaktivitetens effekt innenfor forsvarssektorens område

Forskningsrådet har hatt uformell dialog med KD og FD om innretting av satsingen, hvor JD også har deltatt. Satsingen må bidra til kunnskapsoverføring mellom sivil og militær sektor, herunder mellom ulike sivile domener og næringer på den ene siden og sikkerhets- og forsvarsaktører på den andre siden. Satsingen må være komplementær til annen relevant innsats innen bl.a. teknologi og samfunnssikkerhet og beredskap samt inngå i en helhetlig portefølje av relevant innsats.

Forskningsrådet har i et budsjettinnspill til KD og FD gitt anbefaling om at midlene i satsingen i hovedsak bør brukes til å finansiere forskningssentre rettet mot identifiserte utfordringer innenfor forsvarsevne, sikkerhet og beredskap.

Finansiering av forskningssentre kan suppleres med andre av Forskningsrådets virkemidler som for eksempel; nærings- og offentlig-ph.d-prosjekter, kompetanse- og samarbeidsprosjekter innenfor områder som ikke dekkes av sentrene, forskerpool for å koble forskere til aktører ansvarlig for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap eller næringsliv, incentiver for internasjonalt samarbeid. Satsingen må være utfordrings- og brukerorientert gjennom å rettes inn mot problemstillinger og muligheter identifisert av aktører og forvaltning som er ansvarlig for og har innsikt i forsvarsevne, sikkerhet og beredskap eller næringsliv, og tett koblet på forskningsinstitusjoner på tvers av ulike fag- og teknologiområder. Langsiktig forpliktende samarbeid tilrettelegger for nyttiggjøring og innovasjon av kunnskap og løsninger som utvikles. Forskningssentre kan bygge «landslag» som kobler sivile og militære samfunns- og næringsaktører med forskningsinstitusjoner. Sentrene må være fleksible, fremme samspill, nye koblinger og effektive grep for å ta kunnskap i bruk og bidra til innovasjon. Forskningen i sentrene skal være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig. Sentre vil også bidra til å samordne og synliggjøre forskningsinnsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler.

Grunnlag for satsingen på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Utlysninger av midler i 2026 må besluttes før porteføljestyret har hatt tid til å utarbeide porteføljeplan. Forskningsrådet må innrette satsingen på en måte som følger opp prioriteringer og føringer gitt i tildelingsbrev fra KD og FD. Innenfor rammen av føringene som er gitt fra finansierende departementer bestemmer porteføljestyret hvordan satsingen skal innrettes og operasjonaliseres gjennom å beslutte rammer og føringer for hvordan midlene skal lyses ut.

Det pågår allerede arbeid med kunnskapsgrunnlag som er relevant for satsingen. Forskningsrådet har gjennomført et oppdrag fra FD for å kartlegge forskningsinnsats i Forskningsrådets samlede portefølje som kan være relevant for forsvarssektoren, med utgangspunkt i FoU-prioriteringer beskrevet i langtidsplanen for forsvarssektoren. Deltakelse fra forsvarssektoren i prosjekter i Forskningsrådets portefølje og fra forsvarsindustrien er kartlagt. Dette kunnskapsgrunnlaget sier også noe om hvor Norge har komparative fortrinn i forskning. I tillegg belyses rekrutteringssituasjonen i form av avlagte doktorgrader innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi. Det er også gjennomført et utredningsoppdrag av Forskningsrådet og FFI om innretning og forvaltning av et system for data og innsikt om FoU-innsats på tvers av sivil og militær sektor. Disse oppdragene vil være relevant grunnlag for arbeidet med porteføljeplan og porteføljeanalyse.

KVAST¹-prosjektet gir kunnskap om sensitive teknologier (ca. 70 ulike teknologier). Særlig relevant er kunnskap om hvilke teknologier Norge er ledende/gode på og hvor vi mangler kompetanse. Analysen gir også oversikt over samarbeidsmønstre nasjonalt og internasjonalt. Dette kan si noe om avhengighet av ikke-allierte. I tillegg vurderes hvilke av teknologiene som har stor grad av risiko, for eksempel ved at andre ønsker å tilegne seg norsk kompetanse og at det er stor grad av mulighet for misbruk. En del av KVAST-prosjektet er å foreslå en modell for å oppdatere kunnskap om sensitive teknologier framover som vil være en viktig sentral kilde til relevant kunnskap for satsingen.

Prosess for aktørdialog

Det er behov for dialog med sentrale aktører innenfor forsvar, sikkerhet, beredskap og næringsliv for å for å identifisere relevante utfordringer, kunnskapshull, problemstillinger og muligheter. Forskningsrådet trenger også innspill på muligheter for og barrierer mot økt sivil-militært forsknings- og innovasjonssamarbeid. Dette vil gi viktige innspill til god og relevant innretning av utlysninger. Aktørdialog vil også bidra til forankring og være en

¹ [Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier \(KVAST\)](#)

start på arbeidet med å bygge nye koblinger og samspill mellom aktører. En slik utfordringsorientert inngang til å utforme satsingen vil bidra til at interessenter og aktører samles om viktige problemstillinger.

Forskningsrådet vil derfor arrangere arenaer for dialog med og mobilisering av relevante brukere, og da særlig etatene i forsvarssektoren. Det blir et åpent informasjonsmøte/webinar 6. mars for å nå bredt ut med informasjon. Det planlegges også et innspillmøte for relevante forskningsmiljøer og interessenter. I tillegg planlegges det dialogmøter med forsvarssektoren og andre sentrale brukene.

Innretning av satsingen på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap i 2026

Satsingen skal gjennomføres over en femårsperiode finansiert over budsjettene til Kunnskapsdepartementet (KD) og Forsvarsdepartementet (FD). Det legges opp til et årlig bevilgningsnivå på 132 millioner kroner, fordelt med 57 millioner kroner over FD sitt budsjett og 75 millioner kroner over KD sitt budsjett. For 2026 er den totale Tilsagnsrammen for 2026 er satt til 344 millioner kroner. Eventuelle justeringer av rammen vil bli vurdert og innmeldt gjennom de ordinære budsjettprosessene.

Følgende føringer påvirker tematisk innretning av satsingen:

- 187,5 mill. kroner skal så til brobyggende kunnskapsutvikling på tvers av forsvar, sikkerhet og beredskap (FD)
- 81,8 mill. kroner skal gå til styrkingen av et datadrevet forsvar (FD)
- Satsingen skal følge opp de tre strategiske hovedprioriteringene i nasjonal sikkerhetsstrategi (KD)

Administrasjonen foreslår et sett med utlysninger i 2026 for å komme i gang med satsingen og få tildelt de første midlene til nye FoU-prosjekter innen utgangen av året. Utlysninger virker mobiliserende og gir relevante aktører mulighet til å planlegge og forberede utvikling av forskningsaktiviteter. Utlysninger av forskningsmidler kan bidra til å mobilisere til økt og nytt sivil-militært forskningssamarbeid. Administrasjonen foreslår et sett med utlysninger i 2026 som setter midler raskt i omloop på utvalgte områder. Samtidig planlegges det med aktørdialog og tid til å innhente innspill til utforming av utlysninger. For å bidra til at satsingen bringer sammen aktører fra sivil sektor og forsvarssektoren i samarbeid med relevante forskningsinstitusjoner for å møte de komplekse trusler samfunnet står overfor er det viktig at aktørene får tilstrekkelig med tid til å utvikle gode prosjekter til utlysningene.

Administrasjonen foreslår at porteføljestyret drøfter en oppstart av satsingen i 2026 med utlysning av:

- Forskningsprosjekter for et mer datadrevet forsvar, se sak 07/26
- Doktorgradsprosjekter i bedrifter og offentlig sektor, se sak 08/26
- Forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap, se sak 09/26

Videre foreslår administrasjonen at det settes av inntil 2 mill. kroner i 2026 til koordinerings- og støtteaktivitet for å understøtte utviklingen av porteføljen og sivil-militært samarbeid. Dette er virkemidler for å finansiere planlegging av, samarbeid om, koordinering av og formidling fra FoU-aktiviteter som det kan være behov for frem til eventuelle forskningssentre er i gang. Dette kan for eksempel være arrangementsstøtte for å mobilisere og utvikle samarbeid, eller støtte til forprosjekter for gode senterøknader.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utformet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen vil jobbe videre med innretning av satsingen på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap i tråd med porteføljestyrets diskusjon.

Sak PS-FORSV 07/26

Innretning av utlysning for et mer datadrevet forsvar

Til
Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Ansvarlig Direktør
Hilde Erlandsen

Saksbehandler
Lars E. Onsøyen, Olaug Råd

Vedlegg

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap ber administrasjonen ferdigstille utlysningen rettet mot et mer datadrevet forsvar iht. anbefalingene i saksarket og porteføljestyrets presiseringer i møtet, herunder ... <endelig vedtak utarbeides i møtet>

Kort bakgrunn

I henhold til Forsvarsdepartementets (FD) tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2026 skal det i år investeres 81,8 mill. kroner i FoU-prosjekter innenfor temaet Et mer datadrevet forsvar. Ansvaret for investeringen er lagt til porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Planlagt søknadsfrist er juni med tildeling i desember.

Hvorfor saken fremmes

Porteføljestyret skal vedta strategisk innretning av utlysningen, basert på administrasjonens forslag, slik at administrasjonen kan ferdigstille og effektivere utlysningen.

Hovedpunkter

Når Forskningsrådet lyser ut midler er det alltid basert på føringer i ulike tildelingsbrev. Samtidig legges styrets porteføljeplan og investeringsplan til grunn. Arbeidet med utlysningen og behandling av søknadene som kommer inn er en prosess der ulike aktører har ulike ansvarsområder. Porteføljestyret vedtar tematisk ramme for utlysningen, noen føringer som søknadene må svare på, eventuell terskelverdi og kriterier (porteføljekriterier) for hvordan den samlede tildelingen skal se ut. Fageksperter vurderer så søknadens kvalitet i henhold til Forskningsrådets vurderingskriterier og utlysningens formål. Forskningsrådets administrasjon vil ved behov vurdere søknadens relevans for utlysningen, og deretter utarbeide en innstilling til porteføljestyret basert på hvilke av de høyest rangerte søknadene som samlet sett best oppfyller de vedtatte porteføljekriteriene. Porteføljestyret vedtar tildeling og avslag.

Prioriteringer i tildelingsbrevet fra FD

I FDs tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2026 er «FoU og innovasjon som understøtter et mer et datadrevet forsvar» en av fem tematiske prioriteringer. Som del av en femårig forskningssatsing på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap skal «81,8 mill. kroner gå til styrkingen av et datadrevet forsvar.»

Porteføljestyret skal tildele disse midlene til FoU-prosjekter innen utgangen av året.

Tildelingsbrevet viser til at «Regjeringens to viktigste FoU-prioriteringer for forsvars-sektoren er a) Norge skal lede og delta i multidomeneoperasjoner og være fremst blant allierte i situasjonsforståelse i nord, og b) Norge skal utvikle fremtidige operative evner gjennom teknologisk fornyelse.» Strukturelle prioriteringer Forskningsrådet må ta hensyn til i forvaltningen av FDs midler er gjengitt på side 3 i tildelingsbrevet. Overordnede og strukturelle prioriteringer er tatt i betraktning i administrasjonens forslag til innretning av en åpen utlysning rettet mot et mer datadrevet forsvar gjennom samarbeid mellom sivil og militær sektor.

Forskningsrådets eksisterende portefølje

Forskningsrådets portefølje har allerede prosjekter som kan være relevante for data-drevet forsvar og delporteføljen IKT er spesielt relevant. Den utgjorde i 2024 hele 38 prosent (2,7 mrd. kroner) av Forskningsrådets totale portefølje og består av 1 900 prosjekter. Kunstig intelligens, maskinlæring og dataanalyse utgjorde nærmere 700 mill. kroner av IKT-porteføljen mens andre særlig relevante temaer som digital sikkerhet, smarte sensorer (datafangst, edge computing) og kommunikasjonsteknologi, som er viktige områder for å sikre verdikjedene i et datadrevet forsvar, utgjorde ca. 400 mill. kroner. Forsvarsindustrien er i tillegg særlig delaktig i IKT-prosjekter innenfor robotikk og automatisering, som utgjorde ca. 200 mill. kroner i 2024.

Siden 2021 har Forskningsrådet tildelt forsterkningsmidler til pågående IKT-prosjekter for å knytte kompetanse og resultater fra disse til forsvarssektoren. Gjennom forsterkningsmidlene alene er det i perioden 2021-2025 tildelt om lag 77 mill. kroner. Større initiativ som f.eks. de seks [KI-sentrene](#) som ble tildelt i 2025, ventes også å gi resultater som er relevant for datadrevet forsvar. FFI og flere bedrifter fra forsvarsindustrien er partnere i KI-senteret «Norwegian Centre for Embodied AI (NCEI)» som forsker på KI og robotikk, Cyberforsvaret er partner i «Norwegian Centre on AI for Decisions (AID)» og Forsvarets høgskole er partner i AI Learning. Forsvaret har også nettopp etablert et KI-senter som plasserer seg i landskapet mellom våre sentre og den militære anvendelsen av KI. Senteret bidrar til bredere sivil-militært samarbeid og økt evne til å ta imot FoU-resultater i forsvarssektoren.

Dialog med aktørene

Gjennom ulike innspillmøter i 2025, samt møter med særlig relevante aktører i januar 2026 (Forsvarsstaben, FFI og Digital Norway), har vi fått nærmere innsikt i behovene som bør legges til grunn for en utlysning innen datadrevet forsvar i 2026.

Forsvaret beskriver datadrevet forsvar som et område i rask utvikling, og med et bredt spekter av behov. Behovene kan relateres til mer grunnleggende problemstillinger som f.eks. fremtidens datastruktur i totalforsvaret, så vel som til mer spesifikke behov knyttet til støttefunksjoner så vel som operative funksjoner, og et mer datadrevet forsvar som skal være til nytte både i fredstid og i krise/krig. Totalforsvarsperspektivet kom tydelig fram i aktørdialogen, f.eks. i form av Forsvarets behov for tilgang til relevante data fra sivile aktører. I tillegg til de teknologiske utfordringene ved datadrevet forsvar, pekes det på kunnskapsbehov relatert til hvordan Forsvaret organiserer seg og hvordan

organisasjonen opparbeider nødvendig eierskap til dataene og forståelse om hvordan algoritmene virker (data literacy) i et datadrevet forsvar. Videre peker aktørdialogen på behovet for å bygge kompetanse om Forsvarssektoren i forskningsorganisasjoner, offentlig sektor og næringsliv for bedre samarbeid og problemløsning og et styrket totalforsvar. Administrasjonens vurdering er at den samlede dialogen viser et behov for samarbeid mellom sivil og militær teknologisk rettet FoU, som også inkluderer menneskelige og organisatoriske aspekter.

Tematisk innramming, føringer og vurderingskriterier for utlysningen

Formål: Utlysningen skal fremme forskningssamarbeid mellom norske forskningsorganisasjoner, forsvarssektoren og relevante samfunns- og næringsaktører for å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse innenfor teknologiforskning for et datadrevet forsvar.

Forskningen skal bidra til å løse problemstillinger innenfor en eller flere ledd i en verdikjede; fra datainnsamling, dataprosessering, informasjonsflyt, og fram til en anvendelse.

Forskningsutfordringene kan knyttes til bl.a. datakvalitet og -deling, modellering, autorisasjon og tilgangsproblematikk, informasjonsflyt og problemstillinger knyttet til utvikling av nye/forbedrede anvendelser (tjenester/applikasjoner) for et datadrevet forsvar. Menneskelige og organisatoriske aspekter skal kunne integreres i forskningen.

Anvendelser kan være f.eks. sky-tjenester, beslutningsstøttesystemer for drifts- eller operasjonsoppgaver, inkludert simuleringer, digitale tvillinger og KI-applikasjoner. Forbedringer kan være hvordan gjøre systemene mer robuste og motstandsdyktige ved uventede hendelser, og at brukerne får tilstrekkelig og relevant informasjon.

Det er et krav at alle prosjektene skal ha minst én samarbeidspartner fra forsvarssektoren og skal legge til rette for at forskningsresultater, kunnskap og kompetanse fortløpende tas i bruk og kan utvikles til nye eller forbedre produkter eller tjenester i en verdikjede for et datadrevet forsvar. Hvordan få tilgang til nødvendige data og systemer for å gjennomføre forskningen skal være avklart, og beskrives i søknaden.

Porteføljekriterier: Porteføljen av prosjekter som finansieres skal samlet:

- dekke en bredde av teknologiområder og anvendelsesområder
- ha en vesentlig innsats på deler av verdikjeden med særlig behov for forskningssamarbeid mellom sivil og militær sektor
- ha minst 4 doktorgrads- og/eller postdoktorstipendiater, hvorav minst 2 skal kunne sikkerhetsklareres til Hemmelig
- involvere aktører fra næringsliv og offentlig sektor som ikke per nå regnes som del forsvarsindustrien
- inneholde tverrfaglig forskning der menneskelige og organisatoriske aspekter er integrert i teknologiutviklingen
- ha arbeidspakker ledet av bedrifter, offentlig eller frivillig sektor

Målgruppe og støttegrense: Forskningsorganisasjoner i samarbeid med forsvarssektoren, næringsliv, offentlig sektor og/eller frivillig sektor kan søke om 8-16 mill. kroner per prosjekt over 3-5 år. Utlysningen åpner for statsstøtte som

vil si at bedrifter kan være partnere i prosjektet og motta finansiering. Partnere fra privat eller offentlig sektor skal bidra med prosjektkostnader som tilsvarer minst 10 prosent av søkt støttebeløp fra Forskningsrådet.

Terskelverdi og rangering: Fageksperter vurderer søknadenes kvalitet, forskningens effekter og gjennomføringsevne etter en karakterskala fra 0 til 5, der 5 er best. Søknader som får karakter ≤ 2 på ett eller flere av de tre vurderingskriteriene, avslås en bloc. Øvrige søknader rangeres etter gjennomsnittskarakteren av de tre ekspertvurderte kriteriene. De 15 søknadene som er høyest rangert, vurderes opp mot porteføljekriteriene. Resten av søknadene avslås. Porteføljestyret får administrasjonens innstilling til sitt siste møte i 2026.

Forberedelse

Administrasjonen har utformet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen ferdigstiller og effektuerer utlysningen.

Sak PS-FORSV 08/26

Utlysning av nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.

Til Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Ansvarlig direktør Marianne Jensen	Saksbehandler Iselin Borge	Vedlegg
---	--	--------------------------------------	----------------

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak	Porteføljestyret for Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap ber administrasjonen ferdigstille utlysningen av nærings-ph.d og offentlig sektor-ph.d. iht. anbefalingene i saksarket og porteføljestyrets presiseringer i møtet.
---------------------------	--

Kort bakgrunn	Det er årlige utlysninger av offentlig sektor- og nærings-ph.d.-prosjekter med mål om å styrke forskningsinnsatsen og -kompetansen i offentlig sektor og næringsliv, samt bidra til mer samarbeid mellom akademia og privat og offentlig sektor. Utlysninger av midler til ph.d.-ordningen kan bidra til å mobilisere til økt og nytt sivil-militært forskningssamarbeid.
----------------------	--

Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Saken fremmes nå for at administrasjonen skal kunne forberede og effektivere utlysninger i 2026.
--	--

Hovedpunkter	Kort om ordningene Offentlig sektor-ph.d. og nærings-ph.d. skal bidra til å styrke forskningsinnsatsen og den langsiktige kompetansebyggingen i offentlig sektor og næringsliv. Ordningene skal også fremme samarbeid mellom offentlig sektor eller næringsliv og forskningsorganisasjoner, noe som er avgjørende for å styrke samarbeid og kunnskapsoverføring mellom sektorene. Målgruppen for ordningene er virksomheter i offentlig sektor og bedrifter som driver økonomisk aktivitet i Norge. Prosjektene kan søke om støtte på om lag 2,3 mill. kroner for en prosjektperiode på tre eller fire år. Støtten skal dekke lønn, sosiale og indirekte kostnader for stipendiat og intern veileder eller mentor, kostnader knyttet til den gradsgivende institusjonen samt øvrige driftskostnader i prosjektet. Den offentlige virksomheten eller bedriften skal tilfredsstille kravene i utlysningen. Krav og tildelingsmetoder er angitt i utlysningsteksten. Utlysningen er løpende, og midler tildeles gjennom 2026.
---------------------	---

I regjeringens veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien fra 2024 nevnes nærings-ph.d og offentlig sektor-ph.d. som en prioritet, og at det må utforskes hvordan ordningen kan anvendes for spesifikke behov i Forsvaret og forsvarsindustrien. Både Forsvaret og aktører fra forsvarsindustrien har tidligere søkt ordningen, og vi har i dag pågående relevante prosjekter.

Føring, økonomi og handlingsrom

I dialog med Forsvarsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har administrasjonen anbefalt ph.d.-ordningen, da ordningen bidrar inn mot føringene som er i tildelingsbrevet fra FD om at 187,5 mill. Kroner skal gå til “brobyggende kunnskapsutvikling på tvers av forsvar, sikkerhet og beredskap”.

Utlysningen åpnet for søknader 21.januar og er løpende gjennom 2026. Det er fortsatt mulighet til å allokere midler inn i ordningen, som da vil være øremerket porteføljens formål, men for å effektivisere midlene i 2026 må dette gjøres snarest.

Administrasjonen har undersøkt hva som kan være et realistisk antall ph.d.-prosjekter gitt den korte fristen, mulige søkere og behov. Allokering av midler til ph.d.-ordningen 2026 kan virke mobiliserende for søkere og det kan være aktuelt å justere og eventuelt delta flere år.

For utlysning 2026 anbefaler administrasjonen at det allokeres

- 11,5 mill. kroner

som vil fordeles på

- 3 prosjekter i nærings-ph.d., og
- 2 prosjekter i offentlig sektor-ph.d.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen vil iverksette utlysningen av midler til nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d. umiddelbart dersom porteføljestyret vedtar saken. Dette innebærer utlysningstekst til øremerkede midler og mobilisering av potensielle søkere, og videre søknadsbehandling.

Sak PS-FORSV 09/26

Utlysning av forskningssentre

Til
Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Ansvarlig direktør
Marianne Jensen

Saksbehandler
Tobias Ellingsen

Vedlegg

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap vedtar at det settes av 400 millioner kroner til en utlysning rettet mot forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Porteføljestyret ber administrasjonen utarbeide utlysningen iht. anbefalingene i saksframlegget og porteføljestyrets diskusjon i møtet. Porteføljestyret ber administrasjonen legge vekt på følgende føringer og rammer for utlysningen:

- Er rettet mot de tre strategiske hovedprioriteringene i nasjonal sikkerhetsstrategi; å styrke forsvarsevnen, gjøre samfunnet mer motstandsdyktig, og styrke Norges økonomiske sikkerhet og konkurranseevne
- Et flertall av sentrene bør dekke minst to av de strategiske hovedprioriteringene i nasjonal sikkerhetsstrategi
- Bidrar til brobyggende kunnskapsutvikling innenfor forsvarsevne, sikkerhet og beredskap
- Bidrar til samordning av FoU-innsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler
- Bringer sammen aktører fra sivil sektor og forsvarssektoren i samarbeid med relevante forskningsinstitusjoner for å møte komplekse trusler
- Bidrar til supplerende finansiering av forskningen på feltet og utløser private FoU-investeringer der dette er relevant
- Bidrar til at norske aktører settes bedre i stand til å delta i internasjonale forskningsaktiviteter, blant annet i regi av EU og NATO

Kort bakgrunn

Sak 06/26 gir overordnet innretning av satsingen på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og foreslår utlysninger i 2026. Denne saken utdyper forslag om utlysning av forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Porteføljestyret skal diskutere og beslutte formål og rammer for utlysning av forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap, slik at administrasjonen kan utarbeide og effektivisere en utlysning i 2026.

Hovedpunkter

Formål og rammer for utlysning av forskningssentre

Forskningsrådet har anbefalt de finansierende departementene at et hovedgrep i satsingen på forsvarsevne, sikkerhet og beredskap bør være utfordringsdrevne forskningssentre der sivile og militære aktører kan inngå langsiktig og forpliktende samarbeid for å utvikle ny kunnskap og nye løsninger. Sentre vil bidra til strukturelle effekter og en samordning av forskningen på feltet. Et senter sikrer solid og stabil finansiering over tid og gir aktørene forutsigbarhet. Samtidig vil sentre kunne samle ulike aktører og erfaringer, og bygge nye samarbeidskonstellasjoner. Det tilrettelegger også for muligheten til å ta forskningen i bruk fortløpende gjennom senterets levetid.

Forskningssentrene for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap kan bidra til å nå flere ulike mål med satsningen:

- Øke sivil-militært forsknings- og innovasjonssamarbeid
- Sentrene skal, gjennom en styrket tverrfaglig forskningsinnsats på relevante områder, bygge kapasitet og kompetanse i forskningsmiljøene, øke kompetansen og utvikle ny kunnskap som svarer på utfordringer og behov i forsvarssektoren og for nasjonal sikkerhet.
- Sentrene skal gjøre Norge bedre i stand til å møte sikkerhetsutfordringer og utnytte mulighetene for styrket forsvarsevne, på en måte som ivaretar grunnleggende verdier i det norske samfunnet.
- Sentrene skal sette tydelige fotavtrykk gjennom å løfte fram relevante problemstillinger som er viktige for nasjonal sikkerhet og som er av stor betydning for forsvarsevnen. Sentrene skal utløse økt nasjonal forskningsinnsats utover den innsatsen som Forskningsrådet finansierer.
- Et forskningssenter for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap skal:
 - Være et nasjonalt senter med ambisiøse mål for forskning, innovasjon og samfunnsnytte. Dette innebærer at sentrene må ha brede institusjonelle og regionale samarbeid med relevante faglig tunge aktører.
 - Utvikle ny kunnskap, teknologi og/eller løsninger som fortløpende spres og tas i bruk til å skape verdi for samfunnet.
 - Styrke vår nasjonale evne til å løse komplekse problemstillinger gjennom tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid.
 - Øke internasjonaliseringen av norsk forskning for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap gjennom samarbeid og deltagelse i sterke nettverk nasjonalt og internasjonalt.

Det anbefales at utlysningen er på totalt 400 millioner kroner. Sentrene vil kunne variere i størrelse, og finansieres med om lag 60-80 millioner kroner per senter fra Forskningsrådet over fem år. Sentrene vil kunne ha oppstart i 2027. En senterutlysning kan inneholde konkrete krav til sentrene, utover at de tematisk skal bidra til å realisere satsingen. Krav som kan stilles i utlysningen kan være:

- Sentrene skal samlet dekke hovedprioriteringene i nasjonal sikkerhetsstrategi
- Sentrene skal inkludere sivil-militært samarbeid
- Forventninger til samarbeid på tvers av sektor og fag
- Forventninger om at andre sentrale aktører med ansvar for nasjonal sikkerhet også deltar

- Krav til egenfinansiering og finansiering fra næringsliv
- Forventninger om at sentrene skal bidra til internasjonale koblinger, og at de skal søke å forsterke innsatsen gjennom internasjonale prosjekter tilknyttet sentrene

Prosess for mobilisering og søknader

For å bidra til at satsingen bringer sammen aktører fra sivil sektor og forsvarssektoren i samarbeid med relevante forskningsinstitusjoner, og utvikler nye samarbeidsrelasjoner er det viktig at aktørene får tilstrekkelig med tid til å utvikle gode prosjekter til utlysningene. Forskningsrådet har gode erfaringer med å gjennomføre to-trinns prosesser knyttet til utlysninger av forskningssentre. Det anbefales at Forskningsrådet våren 2026 legger ut en foreløpig senterutlysning og inviterer til at aktuelle søkere sender inn uforpliktende projektskisser. Skissene kan vurderes administrativt og søkerne kan få råd om hvordan prosjektene kan utvikles frem mot endelig søknadsfrist. Forskningsrådet har tidligere arrangert møteplasser der slike skisser presenteres for potensielle bruker- og samarbeidspartnere. På den måten kan skissene være en måte å mobilisere til koblinger og samarbeid, og utvikle relevansen i prosjektene.

Det foreslås følgende tentative tidslinje for senterutlysningen:

- Forskningsrådet arrangerer informasjonsmøte, aktørdialog og søkerwebinar: februar-april
- Forskningsrådet publiserer foreløpig senterutlysning, med åpning for skisser: februar-mars
- Skissefrist: juni
- Orientering til porteføljestyret: 15. juni
- Tilbakemelding på skisser fra Forskningsrådet: juni-august
- Møteplass i regi av Forskningsrådet for presentasjon av skisser: august
- Søknadsfrist senter søknader: november-desember
- Bevilgningsvedtak i porteføljestyret: mars 2027

Samarbeid med andre porteføljestyre

Porteføljestyret for demokrati og global utvikling vil på sitt møte 11. mars vurdere om de skal samarbeide om senterutlysningen med 50 mill. kroner fra Justis- og beredskapsdepartementet. Disse midlene skal benyttes til forskning på sivile problemstillinger knyttet til totalforsvaret, sikkerhet og beredskap, og dermed gi utlysningen større tematisk bredde. Om det skal være et eget senter eller en del av andre sentre må vurderes når søknadene gjennomgås.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utformet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen vil forberede og effektivere en utlysning av forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap i tråd med porteføljestyrets diskusjon. Porteføljestyret blir orientert om status på møtet 15. juni.

Sak PS-FORSV 10/26

Plandokumenter for porteføljestyrene

Til Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Ansvarlig direktør Marianne Jensen	Saksbehandler Heidi Dybesland	Vedlegg 1. Mal for porteføljeplan
---	--	---	---

Fra
Områdedirektør
Eva Falleth

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap tar orienteringen om plandokumenter for porteføljestyrene til etterretning. Porteføljestyret vedtar å sette ned en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til porteføljeplan med hjelp fra administrasjonen. Forlaget legges frem på neste møte. Arbeidsgruppen består av:

-
-

Administrasjonen arbeider videre med investeringsplan og grunnlag for fremtidige porteføljeanalyser.

Kort bakgrunn

Helhetlig styring av Forskningsrådets portefølje skal ivaretas gjennom 12 porteføljestyre. Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Sammen med analyser og investeringsplaner som oppdateres årlig, bidrar disse til en koordinert oppfølging av Forskningsrådets oppdrag, strategi og overordnet målbilde.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Porteføljestyret har et investeringsansvar som innebærer å se egne beslutninger om tildelinger og investeringsplaner i lys av Forskningsrådets samlede investeringer innenfor porteføljeområdet, samt øvrig nasjonal og internasjonal FoU-finansiering til norske forskningsinstitusjoner, bedrifter og offentlige aktører på området. Porteføljestyret skal beslutte et sett med styrende dokumenter som administrasjonen utarbeider utlysninger basert på. Porteføljestyret skal:

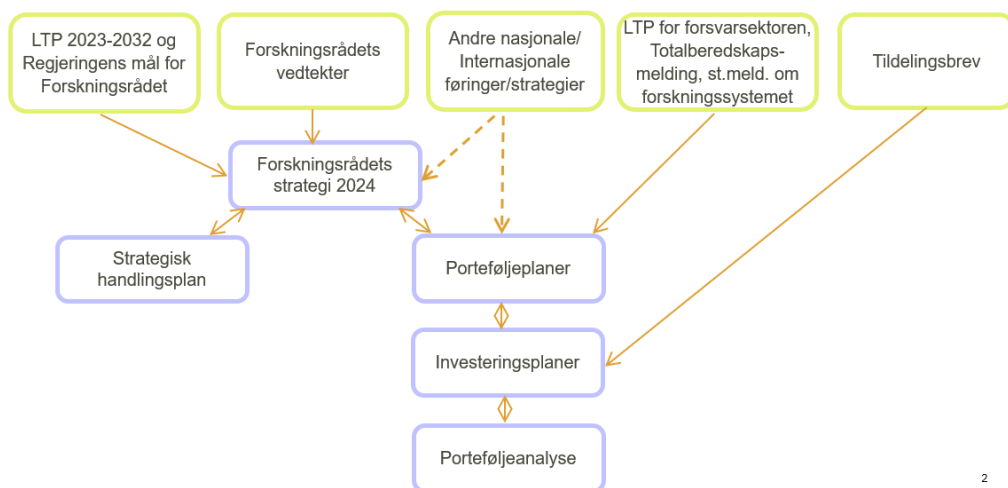
- Utarbeide en porteføljeplan for sitt porteføljeområde. Planen godkjennes av Forskningsrådets styre.
- Utarbeide en treårig investeringsplan som oppdateres årlig. Forskningsrådets styre godkjenner planen.
- Sørge for porteføljeanalyser og annet oppdatert kunnskapsgrunnlag som skal ligge til grunn for rådgivning og investeringer.

Hovedpunkter

Porteføljestyring i Forskningsrådet

Porteføljestyret skal bidra til å nå målene i tildelingsbrev til Forskningsrådet, Forskningsrådets strategi, basert på langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP), Regjeringens mål for Forskningsrådet og andre relevante dokumenter som Langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024)), Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024–2025)) og stortingsmeldingen om forskningssystemet (Meld. St. 14 (2024–2025) Sikker kunnskap i en usikker verden).

Porteføljestyrene har et helhetsansvar innenfor sitt område, noe som innebærer å se egne beslutninger om tildelinger og investeringsplaner i lys av både Forskningsrådets samlede investeringer og internasjonale investeringer innenfor porteføljområdet. Porteføljestyrenes egne prioriteringer og tiltak iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig. De samlede føringene i tildelingsbrevene fra departementene iverksettes også gjennom investeringsplaner og andre tiltak. Porteføljestyrene vil gi årlig rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse.

Figur 1: Forskningsrådets styrende dokumenter og porteføljeplanenes plass i oppfølgingen av overordnede mål og føringer.

Porteføljene består både av det enkelte porteføljestyres egne investeringer, investeringer gjort av andre porteføljestyre og internasjonale midler. Forskjellene i hvordan dette fordeler seg beror på hvor mye midler som stilles til disposisjon fra departementene innenfor de ulike ansvarsområdene styrene har. Porteføljestyret har et rådgivningsansvar for hele porteføljen, mens deres handlingsrom og prioriteringer er knyttet til egne investeringer. Andelen som utgjør porteføljestyrets egne investeringer, varierer mellom 8 og 42 prosent. Det er betydelig overlapp mellom porteføljene, dvs. at samme prosjekt inngår i flere porteføljer. Dette understreker hvor viktig koordinert innsats er for god måloppnåelse.

Porteføljeplan for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

I første omgang skal porteføljestyret utarbeide en porteføljeplan for perioden 2026–2027. Denne skal omfatte mål og prioriteringer for porteføljen. I og med at det ikke finnes en porteføljeanalyse å bygge på, vil administrasjon bistå med relevant kunnskapsgrunnlag.

Forskningsrådet leverte i januar flere rapporter som kan være nyttig i arbeidet med porteføljeplanen. På oppdrag fra Forsvarsdepartementet ble det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for å understøtte koblinger mellom FoU på sivil og militær side på. Rapporten besto av fire deloppdrag:

- Kartlegge deltakelse fra forsvarsektoren og forsvarsindustrien i Forskningsrådets portefølje
- FoU-innsats i Forskningsrådets portefølje innenfor FoU-satsingene i LTP
- Kartlegging av avlagte doktorgrader innenfor relevante teknologiområder
- Kartlegge hvilke områder Norge har komparative fortrinn innenfor forskning.

Sammen med Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) leverte Forskningsrådet et kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KFAST) på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. KFAST gir blant annet en oversikt over Norges posisjon innenfor sensitive teknologier, basert på publikasjoner, siteringer og tildelinger fra Forskningsrådet, Horisont Europa og European Defence Fund.

Kunnskapsgrunnlagene ligger på Teams-rommet under «relevante dokumenter».

Administrasjonen vil gjennomføre innspillsmøter med relevante aktører, som kan avdekke behov, muligheter og utfordringer. Porteføljeplanen skal også legges frem på et åpent møte før den skal godkjennes av Styret.

Tentativ tidsplan for arbeidet med porteføljeplanen

Møte 1	Nedsette arbeidsgruppe
Februar - juni	Arbeidsgruppe, innspillsmøter
Møte 2	Diskusjon av forslag
Juni - august	Revidering, åpent webinar, orientering til departementene
August	Skriftlig vedtaksrunde
10. september	Styret godkjenner porteføljeplanen

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Det settes ned en arbeidsgruppe blant porteføljestyrets medlemmer som skal lage et forslag til porteføljeplan. Utkastene til plandokumenter legges frem på neste møte i porteføljestyret 15. juni. Administrasjonen skal bistå i arbeidet med porteføljeplanen og arbeide videre med investeringsplan og grunnlag for fremtidige porteføljeanalyser.

Porteføljeplan

Gjelder fra 20xx

Klikk her for å skrive inn navnet på porteføljen

Skriveveiledning:

Planen skal være kort, inntil 8 sider (Forskningsrådets strategi er på 6 sider).

Hensikt og målgrupper for dokumentet er beskrevet i innledningen "om porteføljestyling"

Begreper, mål og indikatorer skal være like i alle planer så langt det er mulig. Planene skal være enhetlige i form, bruk av mal og omtale samme ting med samme begrep. En koordinerende gruppe skal derfor følge skrivearbeidet underveis og bidra til at planene blir samkjørt så langt det er mulig. For å få en god prosess må koordinatoren for skrivearbeidet ta kontakt med gruppa når skrivearbeidet starte.

Å skape likhet på tvers av ti nye dokumenter forutsetter dialog underveis og smidighet: det vil både bli behov for tilpasninger til den enkelte portefølje og behov for at nye mål og begreper som blir tatt i bruk i én plan underveis i arbeidet blir kalibrert mot andre.

Planen gjelder inntil det oppstår behov for å revidere den. Skriv som om planen skal være gyldig i 4-5 år.

Grønn tekst: veiledning og eksempler

Svart tekst: obligatoriske standardtekster (alle skal bruke disse)

Blå tekst: valgbar standardtekst (brukes ved behov og kan tilpasses behovet)

Innhold

1	Utfordringer og muligheter (ca 0,5 side).....	48
2	Om porteføljen (inntil 2 sider).....	50
2.1	Porteføljens avgrensning.....	50
2.2	Finansiering.....	51
2.3	Utvikling av porteføljen.....	52
3	Mål for porteføljen (1 side)	52
4	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak (3-4s)	53

Om porteføljestyling

Gjennom porteføljestyling skal Forskningsrådet utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#) og bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#). Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#) innenfor sine respektive porteføljeområder.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen gjelder inntil det er behov for oppdatering.

Porteføljeplanen iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig med utgangspunkt i en porteføljeanalyse basert på tilgjengelig statistikk om porteføljen og øvrig nasjonal og internasjonal FoU-innsats. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler til ulike utlysninger og andre tiltak. Porteføljeanalysen ligger også til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også et viktig grunnlag for porteføljestyrets innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og for Forskningsrådets årsrapport.

Utfordringer og muligheter (ca 0,5 side)

I innledningen skal porteføljeplanen knyttes til overordnede strategiske dokumenter, primært LTP og strategien. Mål og prioriteringer i disse er ofte på et nivå der *det er flere aktører og prosesser som bidrar til måloppnåelse og det er krevende å måle effekten av Forskningsrådets innsats isolert*. De er ofte ikke kvantifiserbare og angir en retning mer enn å være et målbart mål.

Bruk nær identiske formuleringer som i kilden, og oppgi kilden.

De relevante formuleringene fra LTP vil i seg selv vise utfordringer og fremtidsmuligheter på feltet, mens kildehenvisningen plasserer porteføljeplanen inn det overordnede målbildet som gjelder for Forskningsrådet. Målgruppene for porteføljeplanen (dvs porteføljestyret, søkere og departementer) er kjent med utfordringene på feltet. Det er derfor ikke nødvendig å utbrodere viktigheten av forskning, eller å argumentere for viktigheten av å satse på forskning, men planen må gi tilstrekkelig informasjon og kontekst for utlysningene.

Eksempel på tekst og formatering:

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP) beskriver utfordringene samfunnet står overfor og presenterer tre overordnede mål og seks tematiske prioriteringer for norsk forskning og utdanning. <setning som plasserer porteføljens plass i disse målene/prioriteringene> Muliggjørende og industrielle teknologier, som er en av de tematiske prioriteringene, har potensial til å bidra til løsninger på mange av samfunnsutfordringene, og omtales slik i LTP (kap. 3.4, s. 44):

Muliggjørende og industrielle teknologier har en transformerende kraft til å være med og realisere et bærekraftig samfunn gjennom en grønn og digital omstilling. Muliggjørende teknologier er grunnleggende, avanserte teknologiområder som legger til rette for å utvikle mer effektive, lønnsomme og bærekraftige løsninger, produkter og prosesser. Grunnleggende forskning på de muliggjørende teknologiene skal berede grunnen for konkrete anvendelser innenfor de andre prioriterte områdene i langtidsplanen.

LTP og Forskningsrådets strategi danner det viktigste grunnlaget for denne porteføljeplanen.

Andre eksempler:

Offentlig sektor skal utvikles med treffsikre og relevante tiltak og tjenester til innbyggere og brukere basert på forskning og kunnskap, effektiv bruk av ressurser og høy tillit. (LTP-mål Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne).

Raske og kraftige utslippsreduksjoner, mer ren energi, bedre ressursutnyttelse og klimatilpasning vil kreve at vi utvikler og prøver ut et bredt spekter av klimatiltak og teknologier i alle sektorer. (LTP-prioritering Klima, miljø og energi)

Samfunnets evne til å forebygge og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare skal styrkes. (fra LTPs tematiske prioritering Samfunnssikkerhet og beredskap)

Ved å styrke tilliten og fellesskapet skal vi sikre bærekraften i den norske samfunnsmodellen. (fra LTPs tematiske prioritering Tillit og fellesskap)

Om porteføljen (inntil 2 sider)

Kapittelet skal skape forståelse for porteføljestyling som metode og hvilket ansvar og handlingsrom porteføljestyret har. Beskriv innledningsvis kort (ca 3-4 setninger) hva porteføljen omfatter hvis du mener det er behov for det. Avsnittene "Avgrensning" og "Finansiering" skal være deskriptive og korte, og kan i sin helhet skrives av administrasjonen. Avsnittet "Utvikling av porteføljen" skal være vurderende).

Porteføljens avgrensning

Forskningsrådets portefølje av aktive prosjekter omfatter prosjekter som Forskningsrådet finansierer, som har midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon eller andre finansieringskilder Forskningsrådet har ansvar for å mobilisere søkere til. Forskningsrådet kategoriserer alle innvilgede prosjekter langs ulike dimensjoner og denne kategoriseringen ligger til grunn for inndelingen av prosjekter i 11 porteføljer. Prosjekter med støtte fra EUs rammeprogram kategoriseres tilsvarende. Porteføljene er ikke gjensidig utelukkende, men kan ha varierende grad av overlapp med hverandre, *der et prosjekt kan inngå i flere porteføljer*.

Porteføljen for xxxx omfatter alle forskningsråds- og EU-finansierte prosjekter slik de er beskrevet innenfor disse dimensjonene:

Her tar dere kun med de dimensjonene som faktisk brukes for å avgrense porteføljen:

Fag/teknologi

Fag og teknologiområder som utvikles eller anvendes (ref. den offisielle fagkode-inndelingen i merkesystemet).

Tema

Den tematikk det forskes eller innoveres på (ref merkesystemets kategorier innenfor forskningstema).

Anvendelsesområder

Bransjer, næringer, samfunnssektorer o.l. der resultater kan anvendes (ref. merkesystemets bransjer og næringer/politikk og forvaltningsområder)

FoUol-verdikjede

En angivelse av hvor i verdikjeden forskningen eller innovasjonen foregår (ref. merkesystemets forskningsart).

Eventuelt andre elementer/dimensjoner

Hvis porteføljen er avgrenset ved hjelp av flere dimensjoner må de framkomme her. Lag en beskrivende overskrift.

Finansiering

Første del handler om hvem som har finansiert prosjektene i porteføljen. Vi vektlegger her den totaliteten som porteføljestyret skal ta hensyn til i sin investerende, rådgivende og strategiske rolle. Teksten knyttes opp mot en treemap-framstilling som inkluderer beløp. Standardtekst/tall/ figur om Skattefunn, som skal med i planene som omfatter næringsrettet portefølje, kommer.

Porteføljen for XXX var i 2023 på totalt 1234 millioner kroner, som vist i figur X. Av dette utgjorde den målrettede innsatsen fra porteføljestyret ca 15 % og finansieringen fra øvrige porteføljestyrer ca 65 %. Finansieringen fra EUs rammeprogram ca 20 %. Beskriv i tekst dersom det er viktige aspekter som ikke framkommer av figuren, for eksempel budsjett fra andre kilder enn vist i figuren, om det er mye annen internasjonal finansiering enn fra EU, om balansen mellom EU og nasjonale midler varierer sterkt mellom ulike delporteføljer mm.

Figur X. Finansieringskilder til prosjektene i porteføljen.

Standardtekst/tall/ figur om Skattefunn, skal inn her i planene som omfatter næringsrettet portefølje.

I neste avsnitt beskrives noe mer detaljert hvordan finansieringen fra Horisont Europa treffer porteføljen.

Siste del beskriver hvilke departementer som finansierer den målrettede innsatsen, men på et overordnet nivå.

I 2023 var det i første rekke departement X og Y som finansierte forskningen knyttet til den målrettede innsatsen. Omfanget og hvilke føringer departementene legger, vil variere fra år til år.

Legg til relevant informasjon og presenter tallene i tabellform dersom du syns det er hensiktsmessig.

Utvikling av porteføljen

Her omtales først den generelle rådgivende rollen til porteføljestyrene, deretter ansvaret for å gjøre porteføljevurderinger.

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre. Dette utøves ved å gi råd om sitt porteføljeområde i strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer etc. som er av betydning for utvikling og status i porteføljen. Her kan dere utdype dersom porteføljestyret har konkrete leveranser.

Porteføljestyret vil se egne investeringer i lys av de samlede investeringene i porteføljen og vil basere sine valg på den årlige porteføljeanalysen. Her kan dere legge inn en overordnet vurdering av hvordan balansen mellom ulike kilder bør påvirke porteføljestyrets investeringsvalg, for eksempel:

Dere bør kommentere fordelingen mellom nasjonale og internasjonal finansiering, og særtrekk ved profilen på den internasjonale finansieringen (beskrevet under 2.1) som porteføljestyret bør ta hensyn til i sine porteføljevurderinger. Finansieringen fra Horisont Europa i dag og mulighetene framover bør kommenteres med henvisning til [EUs strategiske plan](#).

Stor overlapp med andre porteføljer og behov for samkjøring av tiltak med andre porteføljestyre bør omtales her.

Dersom porteføljestyret mener at utviklingen av porteføljen avhenger av oppgradert/ny infrastruktur kan det legges inn her.

Mål for porteføljen (1 side)

Målformuleringene handler om hele porteføljen og skal ha innhold og form som gjør at vi med stor grad av sikkerhet kan vurdere hvordan Forskningsrådets innsats har påvirket måloppnåelsen, selv om det også er andre bidragsyttere. Det er disse målene porteføljestyret skal rapportere på i den årlige porteføljerapporten til Forskningsrådets styre, som også vil gjenbrukt i Forskningsrådets årsrapport.

Måloppnåelse vil bli vurdert kvalitativt, men basert på en eller flere kvantitative indikatorer. Mål for porteføljen og tilhørende indikatorer skal så langt det er mulig brukes likt for alle porteføljer, for å gjøre det mulig å analysere og styre porteføljer som overlapper. En koordinerende gruppe vil følge skrivearbeidet og skal bidra til likhet i målformuleringer, begrepsbruk og indikatorer. For noen mål vil det være aktuelt med kvalitative vurderinger av måloppnåelse basert på evalueringer, brukerundersøkelser etc. Mål knyttet til behov som involverer en annen portefølje må legges inn koordinert i begge porteføljeplaner.

Målene legges inn på formatet vist under, uten ytterligere prosatekst. Indikatorene vil i praksis utdype og nyansere målet og erstatter behovet for forklaring til målet. Samme indikator kan knyttes til flere mål hvis den utgjør en relevant dimensjon for å vurdere måloppnåelse.

Følgende mål er satt for porteføljen:

Mål 1: Kunnskap, funn og resultater fra <valgbart fag/ tema/ portefølje> skal deles og tas i bruk.

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet...<oppsummerende prosa omtale av indikatorsett>

Mål 2: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet...<oppsummerende prosa omtale av indikatorsett>

Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak (3-4s)

Kapitlet handler om porteføljestyrets handlingsrom, deres målrettede innsats og hva som planlegges sammen med andre porteføljestyre. Pass på at "prioriteringer" ikke formuleres verken som mål eller tiltak, og at "tiltak" blir beskrevet overordnet og skiller seg tydelig fra den mer konkretiserende investeringsplanen. Det er viktig at porteføljestyret *faktisk* prioriterer og ikke prioriterer "alt" selv om de skal se flere år inn i fremtiden. Prioriteringene kan begrunnes kort, i de målene som er satt for porteføljen og i hvordan finansieringen fra andre kilder treffer porteføljen. Husk at *prioriteringer og tiltak* handler om porteføljestyrets egne investeringer, mens *målene* gjelder hele porteføljen.

Prioriteringer som senere kommer til å følges opp i investeringsplan/ utlysninger, skal hentes fra dette kapitlet i porteføljeplanen. Slik skaper vi forutsigbarhet for søker og porteføljeplanen blir et aktivt dokument.

Alle prioriteringer skal ha ett eller flere tiltak knyttet til seg. Flere av tiltakene vil passe inn under flere prioriteringer, så noen gjentakelser vil det bli. Tiltak handler ikke bare om investeringer, men kan også handle om porteføljestyrets rådgiverrolle (f.eks. behov for analyse: "Systematisk analysere og adressere den markedssvikt som eksisterer på veien fra forskning til hjørnestensbedrift") eller internasjonalt samarbeid "å flagge et fagområde overfor et eller flere Panorama-land").

Forskningsrådet har en rekke policydokumenter og handlingsplaner som utfyller Forskningsrådets strategi, knyttet til blant annet etikk og samfunnsansvar, kjønnsbalanse og mangfold, rekruttering og internasjonalt samarbeid (se Forskningsrådets [nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Mange av disse dokumentene inneholder prioriteringer og tiltak som gjelder hele Forskningsrådets

portefølje, og dermed også porteføljen for XXXXX. De vil dermed komme i tillegg til porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak listet under.

Merk at de årlige tildelingsbrevene fra departementene kan introdusere nye tiltak i tillegg til dem som er beskrevet i planen.

Prioritering 1: Porteføljestyret vil

(Prioriteringen skal særlig bidra til mål X (.....) og mål Y (.....))

Kort begrunnelse (2-10 linjer)

Tiltak:

- <overordnede tiltak, formulert i ufullstendige setninger, som vil konkretiseres i årlig investeringsplan.>
- Legge til rette for at doktorgradsprosjekter kan utvikles i samarbeid mellom forskningsmiljøer, næringsliv og offentlig sektor.
- Stimulere til å øke antall søknader til ERC og til høyere kvalitet på søknadene

Prioritering 2: Porteføljestyret vil stimulere til internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 (Porteføljen skal bidra til kvalitetsutvikling og fornyelse i MT-forskningen), mål 2 (MT-forskningen skal adressere store samfunnsutfordringer og omstillingsbehovet i norsk økonomi) og mål 3 (Ny teknologi, kunnskap, funn og resultater fra MT-forskningen skal deles og tas i bruk i næringsliv og offentlig sektor.)

Internasjonalt samarbeid om teknologiutvikling er forutsetning for å nå FNs bærekraftsmål og for at Norge skal delta i utviklingen av den globale kunnskapsbasen innenfor muliggjørende teknologier. Internasjonalt samarbeid er helt nødvendig for at Norge skal få tilgang til kunnskap, partnerskap, nettverk, infrastrukturer og markeder.

Tiltak:

- Delta i internasjonale utlysninger av strategisk interesse der det finnes gode norske miljøer.
- Være pådriver for RRI-arbeidet i europeiske partnerskap.
- Stimulere til internasjonal forskermobilitet.
- Gi råd om innretningen av EUs neste rammeprogram.

Sak PS-FORSV 11/26

Møteplan 2026

Til Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Ansvarlig direktør Marianne Jensen	Saksbehandler Heidi Dybesland	Vedlegg
---	--	---	----------------

Fra
Områdedirektør
Eva Fallet

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak	Porteføljestyret for Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap vedtar møteplan for 2026.
Kort bakgrunn	Det tas sikte på at porteføljestyrene avholder ca. fire møter i året.
Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Saken fremmes for å legge en møteplan for 2026.
Hovedpunkter	I 2026 blir det tre fysiske møter og ett digitalt møte. Møte 1: 18. februar (fysisk) Møte 2: 15. juni (fysisk) Møte 3: <i>enten</i> 14. september <i>eller</i> 21. september (digitalt) Møte 4: <i>enten</i> 30. november <i>eller</i> 1. desember (fysisk)
Forberedelse / prosess	Administrasjonen har utviklet saken.
Videre saksgang	Administrasjonen kaller inn til avtalte møtetidspunkt.